

Finantsinspektsioon

EESTI FINANTSTEENUSTE TURG
30. juuni 2022. aasta seisuga

Ülevaates on kajastatud Finantsinspektsiooni järelevalve alla kuuluvate ettevõtete Eestis osutatud teenused.

Finantsinspektsioon

Sakala 4
15030 Tallinn
+ 372 668 0500
+ 372 668 0501
info@fi.ee
www.fi.ee

SISUKORD

1. Finantsteenuste turu üldine areng	4
2. Hoiustamine	6
3. Pankade väljastatud laenud	10
4. Krediidiandjate väljastatud laenud	15
5. Investeerimis- ja pensionifondid	19
6. Teise pensionisamba väljamaksed	23
7. Väärtpaberiportfellide valitsemine	24
8. Väärtpaberiturg	26
9. Elukindlustuse turg	28
10. Kahjukindlustuse turg	34
11. Makseteenused	40

1. FINANTSTEENUSTE TURU ÜLDINE ARENG

2022. aasta esimesel poolel mõjutasid Eesti finantsteenuste arengut enim suur inflatsioon, väärtpapieriturgude langus ja teise pensionisamba lepingute lõpetamine.

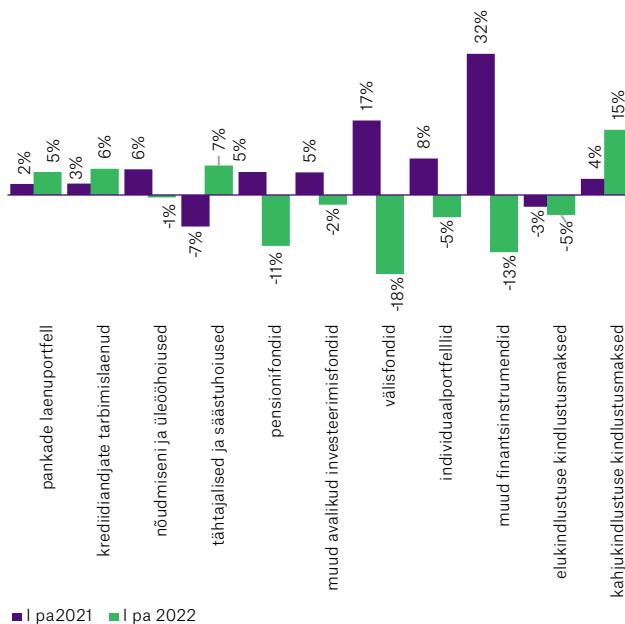
Kinnisvarahindade tõus ja elu üldine kallinemine kiirendasid pankade ja krediidiandjate laenuportfellide kasvutempot. Suuresti tariifide tõusust tingituna saavutas kahjukindlustuse maksete maht viimase aja suurima kasvu, ületades kriisieelset taset.

Hoiuste kasv aeglustus. Maailma finantsturgude languse mõjul vähenes paljude investeringute väärtus. Samuti vähendasid teise pensionisamba lepingute lõpetamisest tulenevad väljamaksed märgatavalt pensionifondide varasid.

Kokkuvõttes vähenes 2022. aasta esimesel poolel finantsteenuste maht, mis on suunatud klientide vara kasvatamisele, 2% ehk 35,5 miljardit euroni (2021. aasta lõpus 36,2 miljardit eurot).

Ligi pool finantsteenuste kogumahust ehk 16,6 miljardit eurot kuulus Eesti residentidest eraisikutele (tabel 1). 2022. aasta esimesel poolel vähenesid eraisikute finantsvarad 3%, samas

Joonis 1. Peamiste finantsteenuste mahu muutus poolaastaga

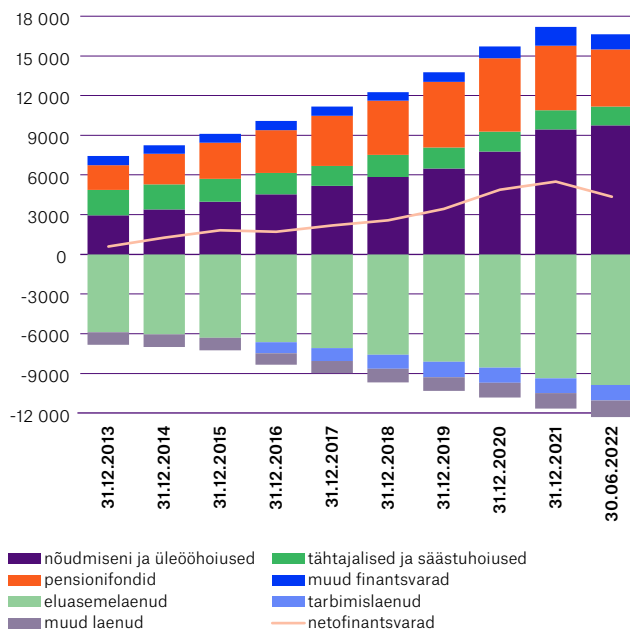
Tabel 1. Eestis tegutsevate finantsasutuste investeerimis- ja pangateenuste maht 2022. aasta juuni lõpu seisuga mln eurodes

Teenus	Kogumaht	sh Eesti residentidest eraisikud
Vara kasvatamisele suunatud finantsteenused:		
Nõudmiseni ja üleõhoiused	24 475	9755
Tähtajalised ja säästuhoiused	3088	1410
Investeerimis- ja muud hoiused	552	4
Pensionifondid	4315	4315
Avalikud investeerimisfondid	383	NA
Eestis pakutavad välisfondid	127	108
Individuaalportfellid	799	140
Otseinvesteeringud finantsinstrumentidesse	1465	630
IRE eraldised	279	279
Kokku:	35 484	16 642
Laenu:		
Pangalaenu	23 583	10 808
Krediidiandjate tarbimislaenu	1488	1488
Kokku laenu	25 071	12 296

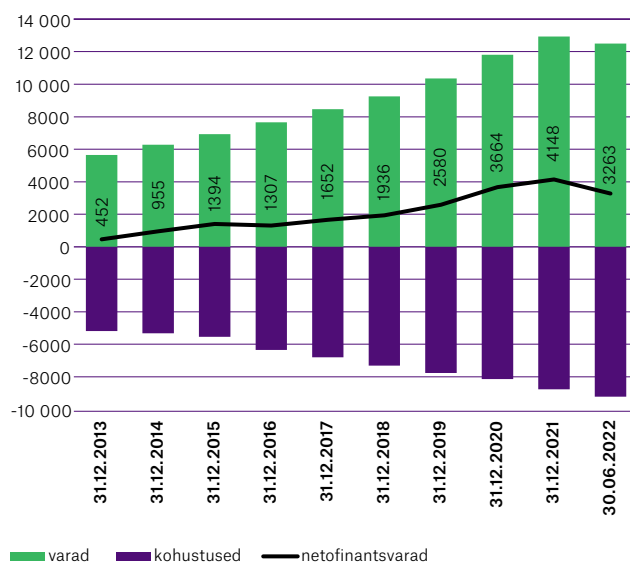
kui nende finantskohustused (laenud) kasvasid üle 5%. Seega vähenesid Eesti residentidest eraisikute netofinantsvarad 1,2 miljardi euro võrra, olles juuni lõpus 4,4 miljardit eurot (joonis 2).

Nagu jooniselt 3 näha, oli juuni lõpus keskmine finantsvarade koguväärtus Eesti residentidest eraisiku kohta 12 496 eurot ja keskmine laenujääk 9233 eurot, mis teeb eraisikute netofinantsvara keskmiseks väärtuseks 3263 eurot (2021. aasta lõpus 4148 eurot).

Joonis 2. Eesti residentidest eraisikute finantsvarad ja kohustused mln eurodes

Joonis 3. Eesti residentidest eraisiku netofinantsvarade keskmine väärtus eurodes

2. HOIUSTAMINE¹

HOIUSTE JÄÄK

Hoiuste maht Eestis tegutsevates pankades ei ole 2022. aasta esimesel poolel eriti muutunud, kasvades vaid 1% ehk 233 miljoni euro võrra², ja ulatus juuni lõpuks 28,1 miljardi euron. Võrreldes eelmiste perioodidega, kui kasvutempo oli keskmiselt 5–10% poolaastal, on hoiuste kasvutempo märgatavalt aeglustunud (2021. aasta esimesel poolel oli kasv 5% ehk 1,1 miljardit eurot). Kliendiliigi vaates suurenesid poole aastaga vaid valitsussektori ja eraisikute hoiused (joonis 4).

Üle pika aja on taas hakanud kasvama tähtajaliste ja säästuhoiuste jääk, poolaastaga 7%, ulatudes juuni lõpus 3,1 miljardi euron. Nõudmiseni ja üleööhoiuste jääk aga vähenes 1% ja oli juuni lõpus 24,5 miljardit eurot.

Eraisikute³ hoiuste jääk kasvas aasta esimesel poolel 4% (2021. aasta esimesel poolel 9%) ja ulatus 12,9 miljardi euron (joonis 5). Mitteresidentidest eraisikutele kuulus ligi 1,7 miljardit eurot, mis on 13% kõikide eraisikute hoiustest.

Äriühingute⁴ hoiuste jääk vähenes 2% ja ulatus 10,1 miljardi euron. Mitteresidentidest äriühingute hoiuste jääk jäi samaks ning selle osakaal äriühingute hoiustes oluliselt ei muutunud, olles alla 3%.

Turujaotus hoiuste mahu järgi (kolm suurimat turuosalist):

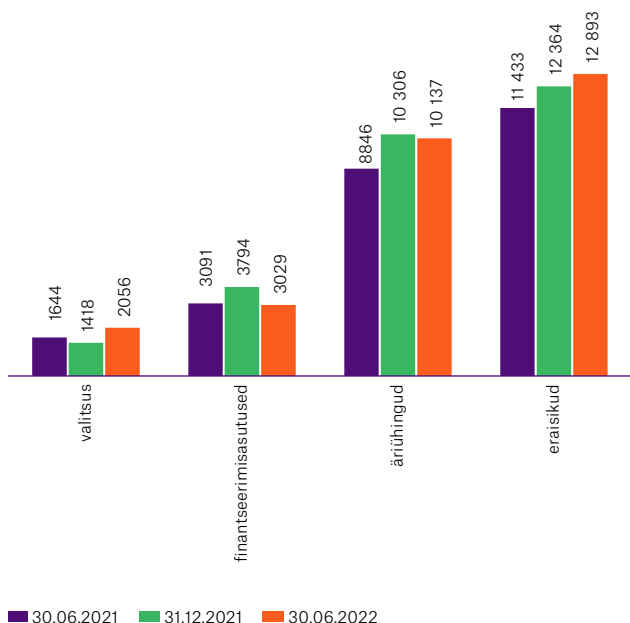
Swedbank	42%
SEB Pank	22%
LHV Pank	19%

Kliente: 3 023 592 kehtivat lepingut

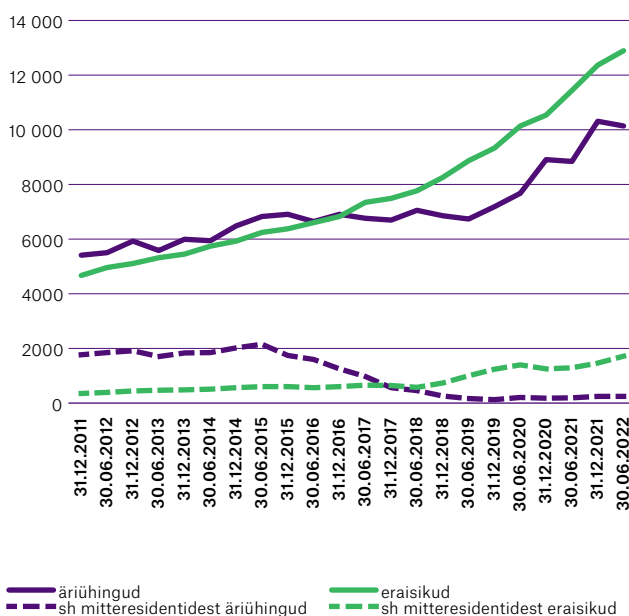
Teenuste maht: hoiuste kogumaht 28,12 miljardit eurot

Finantseerimisasutuste⁵ hoiuste jääk vähenes Eesti klientide arvelt 20% ja ulatus 3 miljardi euron. Ligi pool finantseerimisasutuste hoiustest kuulus Lääne-Euroopa ja Baltikumi klientidele. Valitsussektori⁶ hoiuste jääk kasvas 45% ning ulatus 2,1 miljardi euron.

Joonis 4. Hoiuste maht mln eurodes

Joonis 5. Äriühingute ja eraisikute hoiused mln eurodes

1 Andmed hõlmavad kõigi Eestis tegutsevate krediidasutuste ja välisriikide krediidasutuste Eesti filiaalide hoiuseid ehk nii Eesti residentide kui ka mitteresidentide hoiuseid. Andmed ei sisalda hoiuseid, mis on avatud Eesti krediidasutuste välisriikide filiaalides.

2 Sisaldab ka hoiuste vahendamise veebiplatvormi kaudu kaasatud hoiuseid.

3 Sisaldab ka mittetulundusühinguid.

4 Sisaldab ka riigi või kohaliku omavalitsuse äriühinguid.

5 Sisaldab ka kindlustusandjaid ja pensionifonde.

6 Valitsussektor koosneb keskvalitsusest, kohalikest omavalitsustest, riiklikest sotsiaalkindlustusfondidest ja muudest eelarvevälistest fondidest.

PANGAHOIUSTE TURU JAOTUS

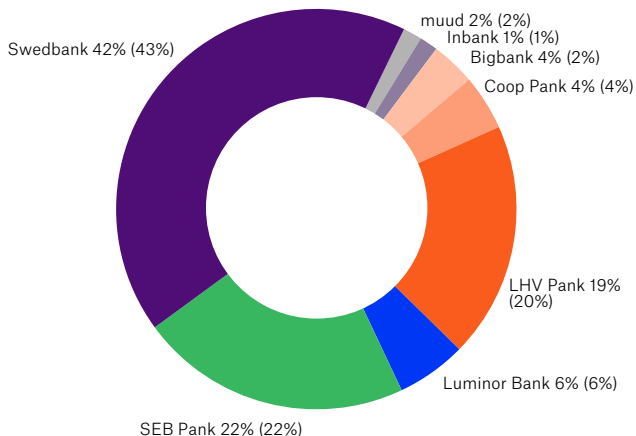
Suurima muutusena klientide hoiuste turujaotuses esimesel poolaastal võib välja tuua Bigbanki turuosade kasvu 2%-lt 4%-ni (joonis 6). Samas Swedbanki ja LHV Panga turuosad vähenesid ühe protsendipunkti võrra. Suurimad turuosad kuulusid endiselt ülekaalukalt Swedbankile (42%), SEB Pangale (22%) ja LHV Pangale (19%).

Kliendiliigi vaates toimusid suuremad muutused valitsussektori ja finantseerimisasutuste hoiuste turujaotuses.

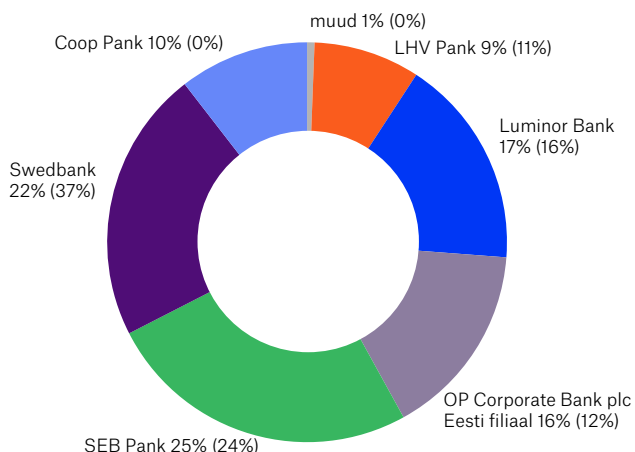
Valitsussektori hoiuste turul suurenes märgatavalt Coop Panga ja OP Corporate Bank plc Eesti filiaali turuosad, vastavalt 0%-lt 10%-le ja 12%-lt 16%-le (joonis 7). Suurima turuosad on saavutanud SEB Pank (25%). Talle järgnes Swedbank 22% turuosaga.

Finantseerimisasutuste hoiuste osas kuulus suurim turuosad LHV Pangale (64%). Järgnesid Swedbank 23% ja SEB Pank 9% turuosaga (joonis 8).

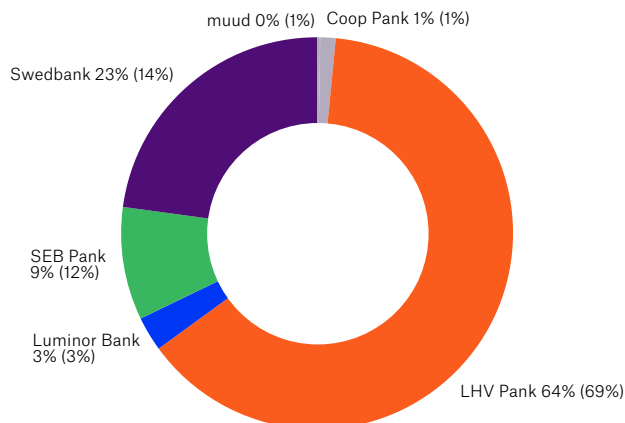
Joonis 6. Hoiuste turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

Joonis 7. Valitsuse hoiuste turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

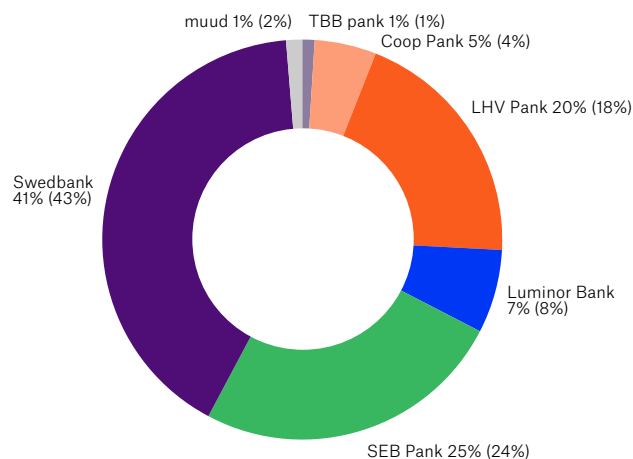
Joonis 8. Finantseerimisasutuste hoiuste turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

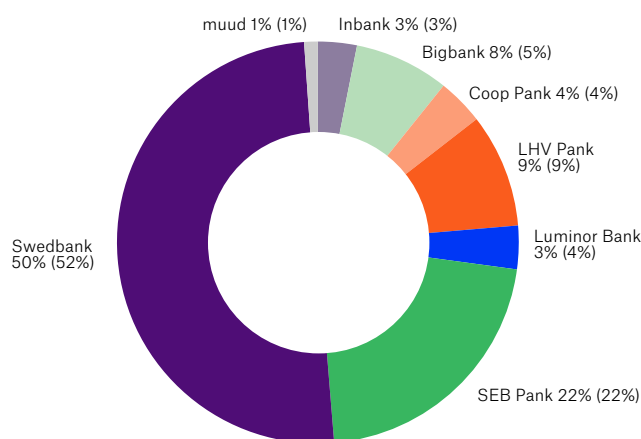
Äriühingute hoiuste puhul on teistest rohkem oma turuosa kasvatanud LHV Pank, 18%-lt 20%-le (joonis 9). Suurimad turuosad kuulusid endiselt Swedbankile (41%) ja SEB Pangale (25%).

Eraisikute hoiustest kasvatas oma turuosa kõige rohkem Bigbank (5%-lt 8%-le). Turuosa vähenes Swedbankil, 52%-lt 50%-le, ja Luminor Bankil, 4%-lt 3%-le (joonis 10). Suurimad turuosad kuulusid endiselt ülekaalukalt Swedbankile (50%) ja SEB Pangale (22%).

Joonis 9. Äriühingute hoiuste turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

Joonis 10. Eraisikute hoiuste turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

HOIUSTE ARV JA SUURUS

2022. aasta esimesel poolel jätkus hoiuselepingute kiire kasv. Selline tendents kestab juba üle kahe aasta. Kokku lisandus 2022. aasta esimesel poolel Eestis tegutsevates pankades 40 959 hoiuselepingut (2021. aasta esimesel poolel 72 013). Kiire kasvu taga olid eraisikute hoiused, mille arv suurenes poole aastaga 34 458 võrra. Äriühingute hoiuselepingute arv tõusis poole aastaga 5652 võrra.

Kokku oli Eestis tegutsevates pankades juuni lõpus 3,02 miljonit hoiust. Nõudmiseni ja üleööhoiuste arv kasvas poole aastaga 39 105 lepingu võrra. Tähtajaliste ja säästuhoiuste arv aga vähenes 4171 lepingu võrra. Muude hoiuste, sh investeerimishoiuste arv kasvas 6025 võrra.

Tabel 2. Kehtivate hoiuselepingute arv* 2022. aasta juuni lõpu seisuga

Hoiuste liik	Kõik hoiused
Nõudmiseni ja üleööhoiused	2 629 098
sh eraisikute hoiused	2 313 293
Tähtajalised ja säästuhoiused	376 318
sh eraisikute hoiused	370 704
Investeerimis- ja muud hoiused	18 176
sh eraisikute hoiused	17 346

* Hoiused, millel on rahaline jääk. Arv hõlmab nii Eesti residentide kui ka mitteresidentide.

3. PANKADE VÄLJASTATUD LAENUD⁷

LAENUPORTFELL

Pankade väljastatud laenude jääk kasvas 2022. aasta esimesel poolel oluliselt kiiremini kui aasta tagasi: 1,2 miljardi euro võrra ehk 5,2%, ulatudes juuni lõpuks 23,6 miljardi euroni (2021. aasta esimesel poolel oli kasv 509 miljonit eurot ehk 2,5%).

Laenukasvust kõige suurema osa moodustasid laenud eraisikutele. Eraisikute⁸ laenude jääk suurenes 2022. aasta esimesel poolel 534 miljoni euro võrra. Äriühingute⁹ laenude jääk suurenes 451 miljoni euro ja finantseerimisasutuste oma 192 miljoni euro võrra. Valitsussektori laenude jääk vähenes 21 miljoni euro võrra.

Juuni lõpu seisuga oli eraisikutele laene väljastatud 10,9 miljardi ja äriühingutele 8,8 miljardi euro ulatuses (joonis 11). Seega moodustasid pankade laenud eraisikutele 46% ja laenud äriühingutele 37% kõikidest laenudest. Finantseerimisasutustele¹⁰ antud laenude jääk oli 3,2 miljardit eurot ja valitsussektorile 0,7 miljardit eurot.

Nagu varemgi hoogustasid eraisikute laenude kasvu eluasemelaenud (joonis 12), mis kasvasid aasta esimesel poolel 494 miljoni euro võrra (2021. aasta esimesel poolel 312 miljoni euro võrra).

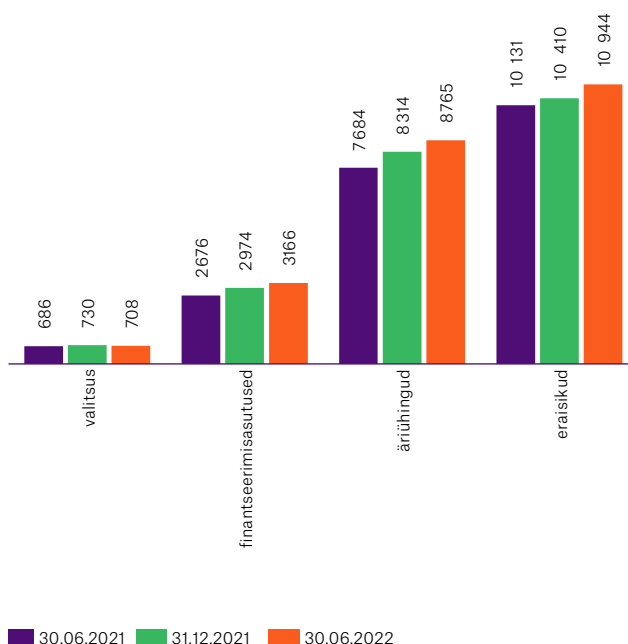
Pankade eraisikute laenuportfellis on tarbimislauende osakaal teisel kohal. Tarbimislauende jääk ei ole poole aastaga oluliselt kasvanud, üksnes 10 miljoni euro võrra.

Turujaotus laenuportfelli jäägi järgi (kolm suurimat turuosalist):

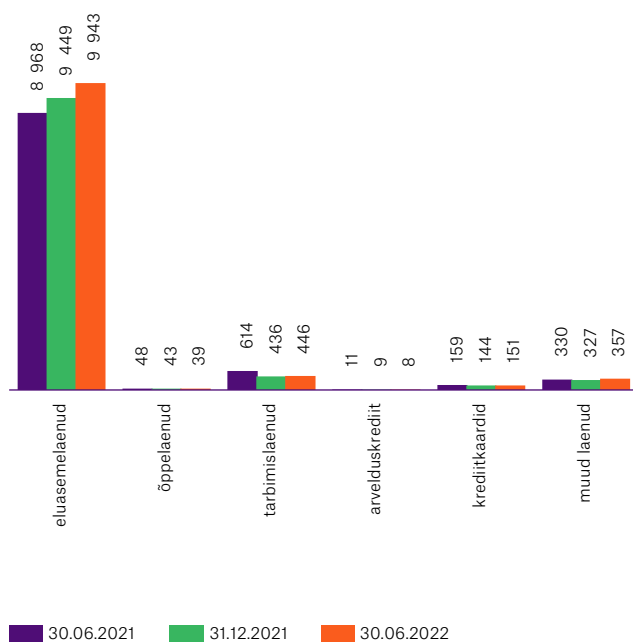
Swedbank	39%
SEB Pank	26%
LHV Pank	12%

Eraisikute kliente: 620 759 kehtivat lepingut
Teenuse maht: koondlaenuportfelli jääk 23,6 miljardit eurot

Joonis 11. Laenude jääk mln eurodes

Joonis 12. Eraisikute laenude jääk mln eurodes

7 Eestis väljastatud pangalaenuid.

8 Sisaldab ka kodumajapidamisi teenindavaid kasumitaotluseta institutsioone.

9 Sisaldab ka riigi või kohaliku omavalitsuse äriühinguid.

10 Sisaldab ka kindlustusandjaid ja pensionifonde.

ERAIKUTE KESKMINE LAENUKOORMUS

Nagu ka eelmistel perioodidel mõjutasid 2022. aasta esimesel poolel eraisikute laenukoormust kõige rohkem eluasemelaenuid. Eesti Panga andmetel on väljastatavate eluasemelaenude keskmine summa poole aastaga kasvanud 9231 eurot ja oli 114 814 eurot (joonis 13). Võrreldes aastataguse perioodiga kasvas keskmine eluasemelaenusumma veelgi rohkem, 17 917 eurot.

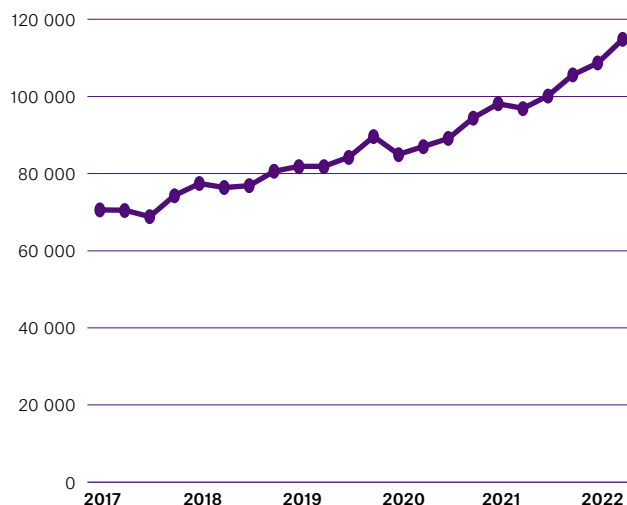
Keskmine eluasemelaenude jääk kasvas poole aastaga 2251 euro võrra, ulatudes juuni lõpuks 52 153 euroni (joonis 14). Sellele järgnes sõidukiliising, mille keskmine jääk suurenes 306 euro võrra 11 466 euroni.

Muude laenude¹¹ keskmine jääk kasvas 18 743 eurolt 21 642 eurole. Muude laenude keskmise jäägi suurust mõjutavad suhteliselt suured äritegevuse rahastamiseks võetud laenud (äritegevuse rahastamise keskmine laen on 25 581 eurot).

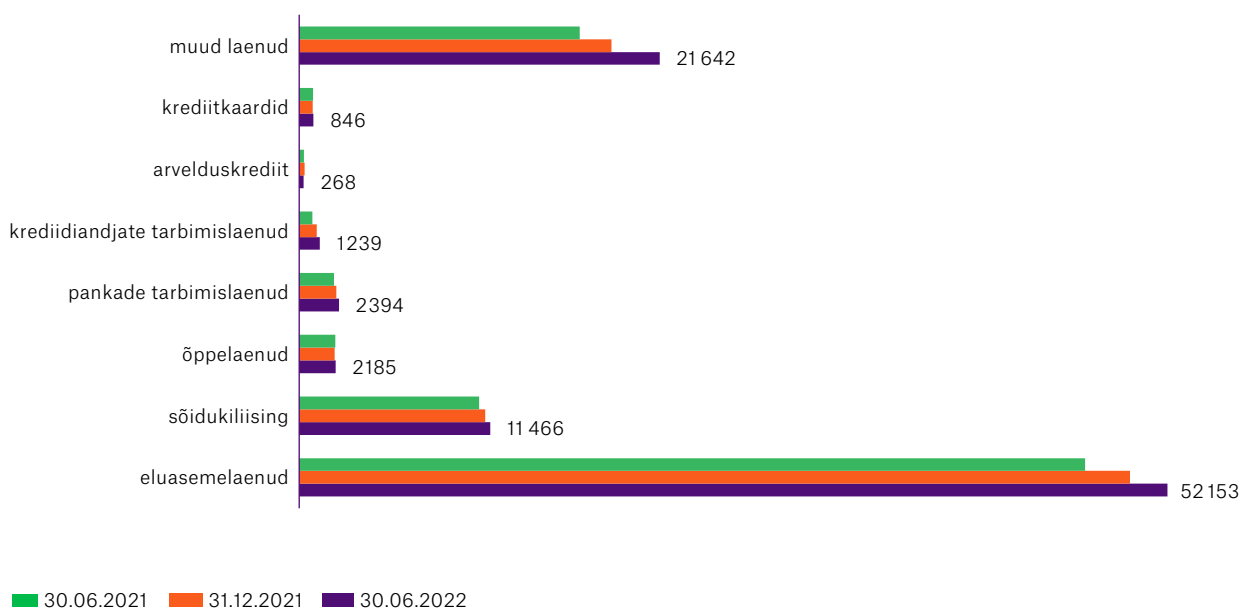
Pankade keskmine tarbimislaenu jääk (2394 eurot) oli peaaegu kaks korda suurem krediidiandjate keskmisest tarbimislaenu¹² jäägist (1239 eurot). Panga keskmine tarbimislaen kasvas 2022. aasta esimesel poolel 157 euro võrra, krediidiandja keskmine tarbimislaen 189 euro võrra.

Krediitkaardi keskmine laenujääk suurenes 805 eurolt 846 euroni. Õppelaenude keskmine jääk kasvas 60 euro võrra ja oli 2185 eurot.

Joonis 13. Keskmise uue eluasemelaenu summa eurodes

Joonis 14. Eraisikute laenude keskmine jääk eurodes

11 Eraisikud ja mittetulundusühingud võtavad muid laene muu hulgas väärtpaberite soetamiseks ning äritegevuse alustamiseks ja laiendamiseks.

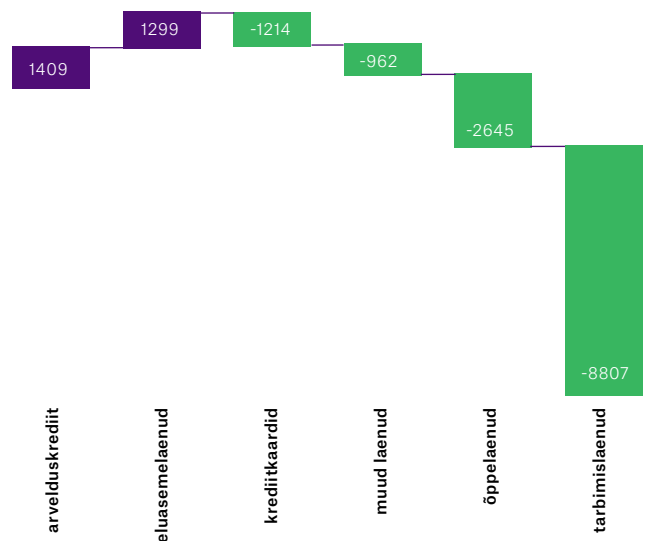
12 Krediidiandjate tarbimislaenude alla on arvestatud sisse liigid „muu rahaline krediit“ ja „vara ost järelmaksuga“.

2022. aasta esimesel poolel vähenes taas eraisikutega sõlmitud laenulepingute arv: 2% ehk ligi 11 000 võrra. Kõige rohkem, 8807 võrra kahanes tarbimislaenulepingute arv (joonis 15).

Õppelaenulepingute arv vähenes 2645 võrra. Krediitkaartide lepingute arv vähenes 1214 võrra. Samas arvelduskrediidi ja eluasemelaenu arv kasvas – vastavalt 1405 ja 1299 lepingu võrra.

Eraisikutega sõlmitud eluasemelaenulepinguid oli juuni lõpu seisuga 190 655 (2021. aasta lõpus 189 356). Pankadel oli 186 088 tarbimislaenulepingut (2021. aasta lõpus 194 895), 178 170 krediitkaardilepingut (2021. aasta lõpus 179 384), 31 567 arvelduskrediidilepingut (2021. aasta lõpus 30 162), 17 777 õppelaenulepingut (2021. aasta lõpus 20 422) ning 16 502 muid laenulepinguid (2021. aasta lõpus 17 464).

Joonis 15. Eraisikute laenulepingute arvu muutus 2022. aasta esimesel poolel

PANGALAENUDE TURU JAOTUS

Suurimad laenuportfellid kuulusid juuni lõpus Swedbankile (39%), SEB Pangale (26%) ja LHV Pangale (12%) (joonis 16). Väiksemad pangad (Coop Pank, Bigbank, OP Corporate Bank plc Eesti filiaal) jätkavad laenuturul oma turuosade kasvatamist.

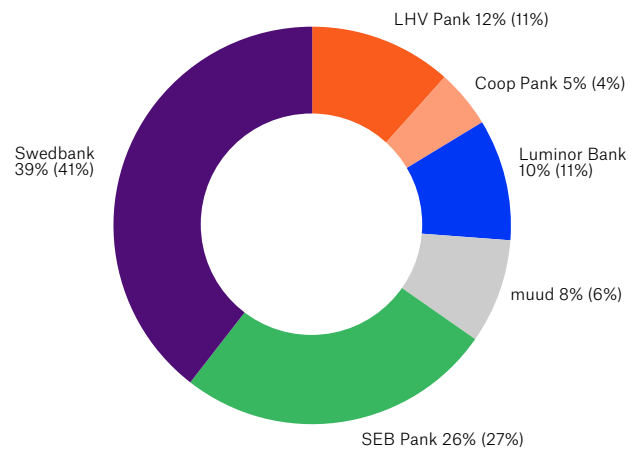
Juuni lõpu seisuga olid valitsussektorile kõige rohkem andnud laene Swedbank (37%) ja SEB Pank (36%) (joonis 17).

Finantseerimisasutuste laenud on enamasti jagunenud kolme suurpanga vahel (joonis 18). Suurim osa ehk 35% on koondunud Swedbanki SEB Pangale kuulus 26% ja Luminor Bankile 19% finantseerimisasutuste laenudest. Aastaga on märgatavalt kasvanud Inbanki turuosa, 1%-lt 6%ni. Suurim muutus äriühingute laenude valdkonnas oli LHV Panga ja OP Corporate Bank plc Eesti filiaali turuosade jätkuv kasv: vastavalt 16%-lt 18%ni ja 5%-lt 8%ni (joonis 19). Kuigi Swedbanki ja SEB Panga turuosad langesid vastavalt 38%-lt 35%-le ja 26%-lt 23%-le, omavad nad suurimaid äriühingute laenuportfelle.

Eraisikute laenude turujaotus muutus pankade vahel vähe. Kõik aasta jooksul toimunud turuosade kõikumised jäävad 1% piiresse. LHV Panga ja Coop Panga turuosad kasvasid vastavalt 9%-lt 10%-le ja 3%-lt 4%-le. Swedbanki ja Luminor Banki turuosad vähenesid vastavalt 45%-lt 44%-le ja 11%-lt 10%-le (joonis 20).

Valdava osa eraisikutele väljastatud laenudest moodustavad eluasemelaenud, mille osakaal ulatus juuni lõpus 91%ni. Seega määrab eraisikute laenude turujaotust paljuski eluasemelaenu turu jaotus. Enim eluasemelaene väljastasid 2022. aasta esimesel poolel neli panka: Swedbank, SEB Pank, LHV Pank ja

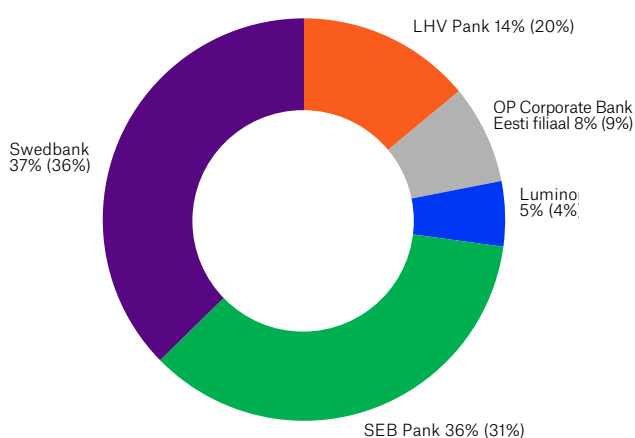
Joonis 16. Pangalaenude turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

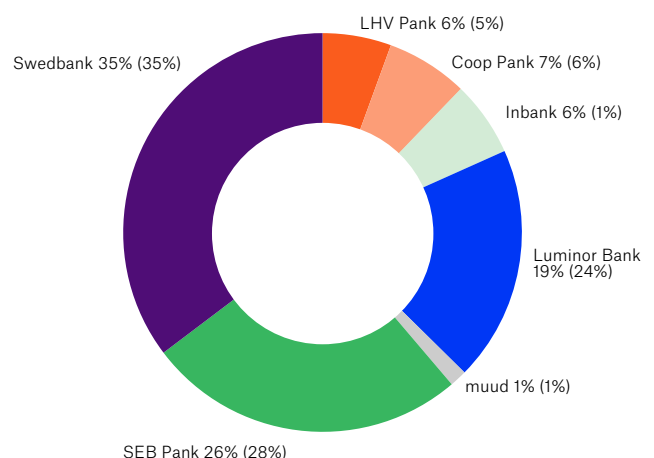
Coop Pank. Eluasemelaenude turu liidriteks jäävad Swedbank ja SEB Pank, kellele kuulus juuni lõpus vastavalt 45% ja 29% eluasemelaenude turust (joonis 21).

Pankade tarbimislauade turujaotust mõjutas 2021. aastal Inbanki tarbimislauade väljaviimine krediidiandjasse, mis suurendas automaatselt ülejäänud pankade turuosa. Suurim osa (49%) väljastatud tarbimislauadest kuulus Swedbankile (joonis 22). Talle järgnesid TF Bank Eesti filiaal (20%) ja SEB Pank (14%).

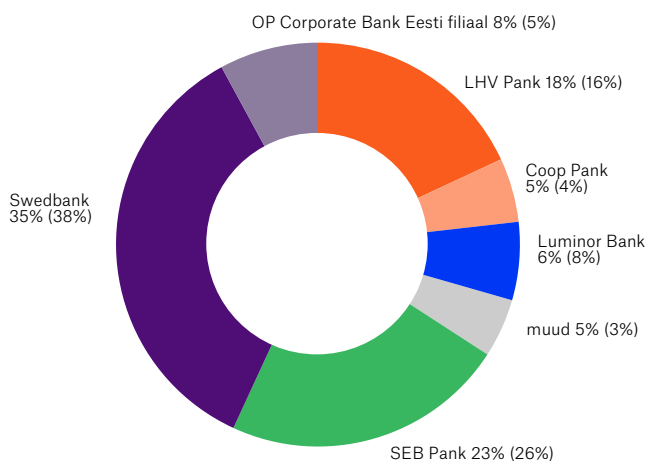
Joonis 17. Valitsuse laenude turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

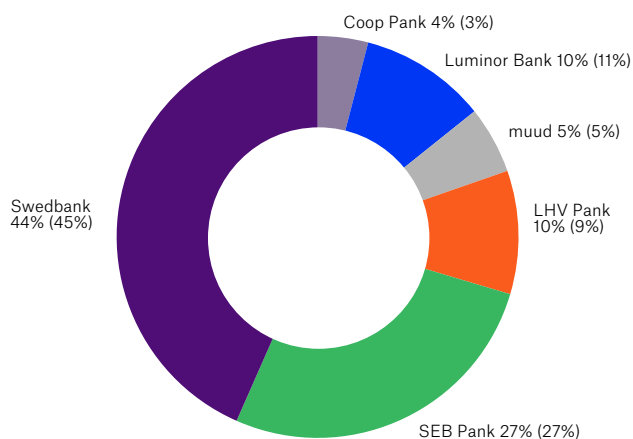
Joonis 18. Finantseerimisasutuste laenude turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

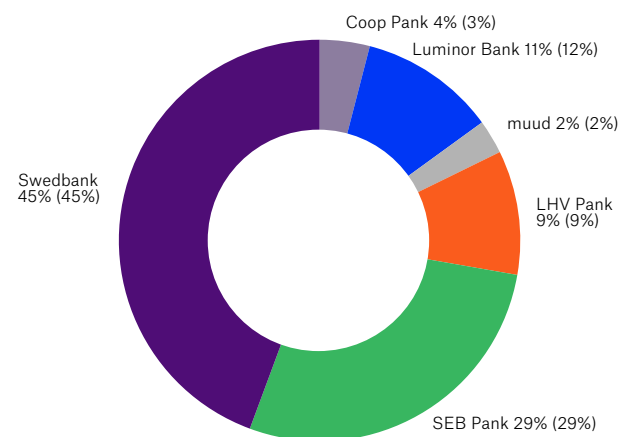
Joonis 19. Äriühingute laenude turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

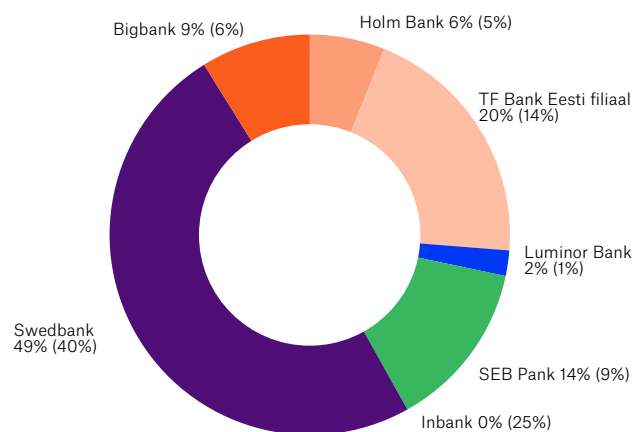
Joonis 20. Eraisikute laenude turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

Joonis 21. Eraisikute eluasemelaenude turu jaotus 2022. aasta lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

Joonis 22. Eraisikute tarbimislaenude turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

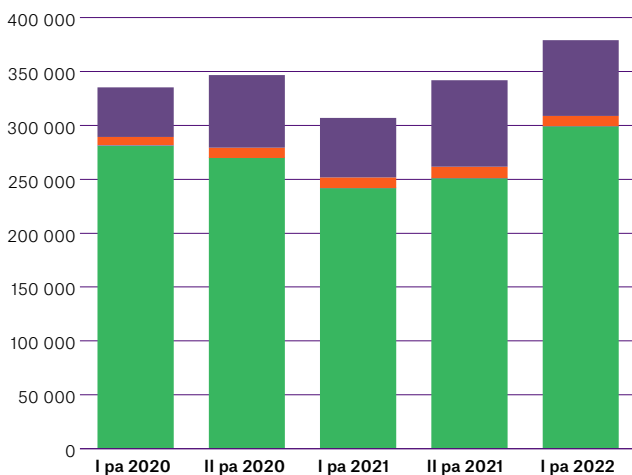
4. KREDIIDIANDJATE VÄLJASTATUD LAENUD¹³

2022. aasta esimesel poolel võttis uuesti hoogu tarbimisläenude sõlmimine. Krediidiandjate juures sõlmiti 379 000 uut lepingut (joonis 23), mida on 23% rohkem kui 2021. aasta samal perioodil (307 000 lepingut). Uusi läene väljastati 500 miljoni euro väärtuses (2021. aasta esimesel poolel 402 miljonit eurot). Läenulepingute arvu peamine kasv tuli enim väljastatava läenuuliigi pealt, milleks on tagatiseta väikelaen. Poolaastaga sõlmiti 299 000 uut tagatiseta väikelaenulepingut (2021. aasta esimesel poolel 241 000 lepingut). Jätakuvalt sõlmiti palju järelmaksulepinguid: 70 000 (2021. aasta esimesel poolel 55 000). Samal ajal sõidukiliisingu sõlmimine jäi alla eelmise aasta samale perioodile: kui tänava sõlmiti 9626 lepingut, siis 2021. aasta esimesel poolel 9983.

Kokkuvõttes suurenes krediidiandjate eraisikute koondläenuportfelli jääk¹⁴ 2022. aasta esimesel poolel 6% ning ulatus peaaegu 1,5 miljardi euroni.

Valdav osa läenujäägist kuulus pankadega seotud krediidiandjatele ja moodustas 83% krediidiandjate turust (joonis 24). Ülejäänud 17% turust oli pankadeväliste krediidiandjate käes, kelle hulgas oli kõige suurema turuosaga PLACET GROUP (2,3%). Talle järgnesid ESTO (2,2%) ja IPF Digital (2,1%).

Joonis 23. Krediidiandjate sõlmitud läenulepingute arv

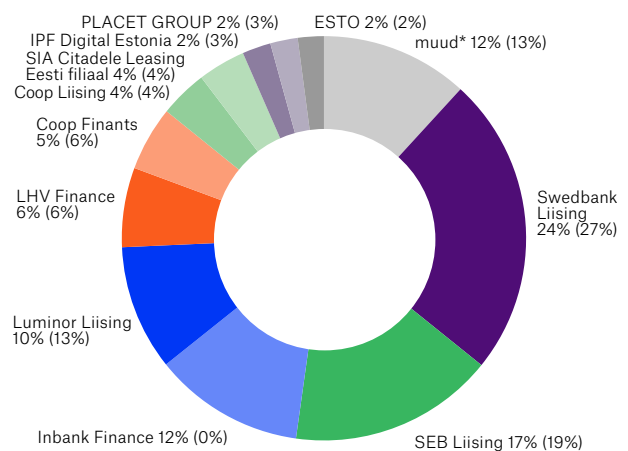

■ elamukinnisvaraga seotud krediit ■ tagatiseta väikelaen
 ■ muu vara liising ■ sõidukiliising ■ vara ost järelmaksuga

Turujaotus läenuportfelli jäägi järgi (kolm suurimat turuosalist):

Swedbank Liising	24%
SEB Liising	17%
Inbank Finance	12%
Eraisikute kliente:	576 067 kehtivat lepingut
Teenuse maht:	koondläenuportfelli jääk 1,488 miljardit eurot

Joonis 24. Kõikide krediidiandjate turu jaotus läenuportfelli jäägi alusel 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

* Muude krediidiandjate turuosad jagunevad järgmiselt: Creditstar Estonia AS 1,86%, Monefit Estonia OÜ 1,57%, Telia Eesti AS 1,45%, Hüpoteeklaen AS 1,08%, Primero Finance OÜ 0,76%, AB Kreditex AS 0,75%, BB Finance OÜ 0,72%, Svea Finance AS 0,66%, OÜ AIRE LAENUD 0,46%, OÜ Citadele Leasing & Factoring 0,31%, Omega Laen AS 0,27%, Rävälä Laenud OÜ 0,26%, Medicredit OÜ 0,11%, Eesti Ühistuliising OÜ 0,10%, Nordic Hypo AS 0,10%, Fresh Finance OÜ 0,10%, Ehital Krediit OÜ 0,09%, aktsiaselts Saare Kalur 0,08%, Tele2 Eesti Aktsiaselts 0,07%, Credit.ee OÜ 0,06%, OREON OÜ 0,06%, AS Finora Capital 0,05%, Baltasar Liising OÜ 0,05%, RE Invest OÜ 0,04%, Mercury Credit OÜ 0,04%, Tenor OÜ 0,03%, Berger Financial Group OÜ 0,03%, Kemotex Finance OÜ 0,02%, Invest in OÜ 0,02%, Best Capital OÜ 0,02%, Clementer OÜ 0,01%, ALG Liisingu Aktsiaselts 0,01%, Autokiirpant OÜ 0,01%, ON24 Aktsiaselts 0,01%, Saare Finants OÜ 0,01%, Kinnistulaen OÜ 0,00%, TBB Liisingu AS 0,00%, PC Finance OÜ 0,00%, Digiteks Osühing 0,00%, Bondora AS 0,00% ja osühing LAENUKESKUS 0,00%.

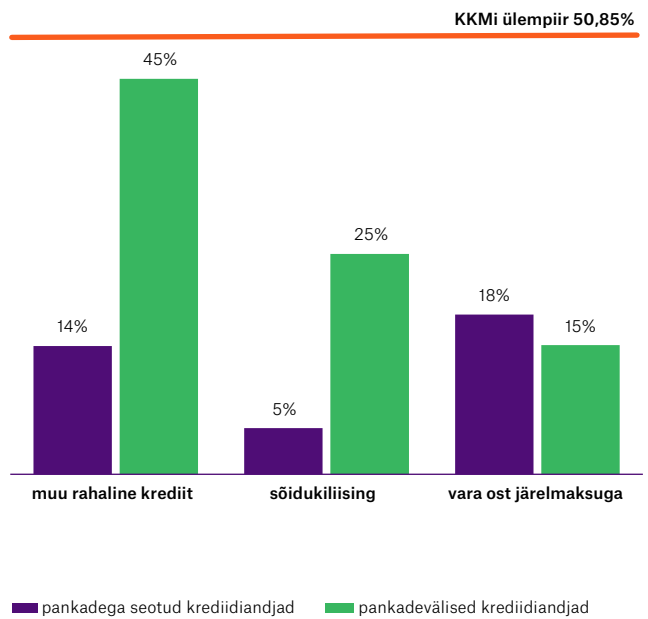
¹³ Andmed hõlmavad eraisikutele väljastatavaid tarbimisläene.

¹⁴ Lisaks eraisikutele mõeldud tarbimisläenudele väljastavad krediidiandjad läene äriühingutele. Nende üle Finantsinspeksioon järelevalvet ei tee. Äriühingute läenude jääk ulatus 2022. aasta juuni lõpus 2,4 miljardi euroni (aasta tagasi 2,3 miljardi euroni).

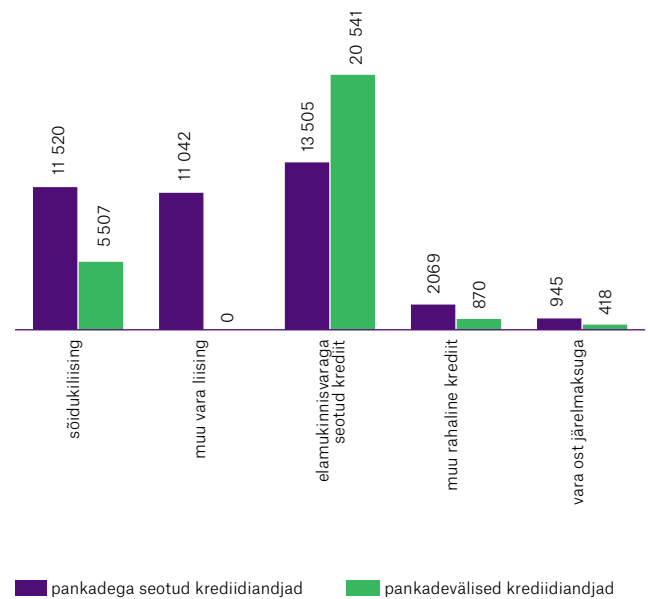
Pankadevälised krediidiandjad, kes enamasti tegutsevad kiirlaenuandjatena, erinevad pankadega seotud krediidiandjatest nii oma laenuportfelli struktuuri kui ka laenutingimuste poolest. Nende laenud on keskmiselt märgatavalt kallimad kui pankadega seotud krediidiandjatel. Näiteks oli sõidukiliisingu kulukuse määr (KKM) juuni lõpus pankadega seotud krediidiandjate puhul keskmiselt 5%, samas kui pankadeväliste krediidiandjate puhul 25% (joonis 25). Muu rahalise krediidi KKM oli pankadega seotud krediidiandjate puhul 14% võrrelduna pankadeväliste krediidiandjate 45%ga.

Samuti on keskmine laenulepingu jääk pankadega seotud krediidiandjatel enamasti märgatavalt suurem. Sõidukiliisingu keskmine laenujääk oli pankadega seotud krediidiandjatel 11 520 eurot ja pankadevälistel krediidiandjatel 5507 eurot (joonis 26). Igapäevaste arveldustega seotud muu rahalise krediidi ja järelmaksulepingu jääk oli pankadega seotud krediidiandjatel keskmiselt 2069 eurot ja 945 eurot, pankadevälistel krediidiandjatel 870 eurot ja 418 eurot. Vaid elamukinnisvaraga seotud laenud olid pankadevälistel krediidiandjatel keskmiselt suuremad – 20 541 eurot võrrelduna 13 505 euroga.

Joonis 25. Krediidiandjate keskmine krediidi kulukuse määr II kvartalis enim väljasatud laenude põhjal

Joonis 26. Keskmine laenulepingute jääk juuni lõpus 2022 seisuga eurodes

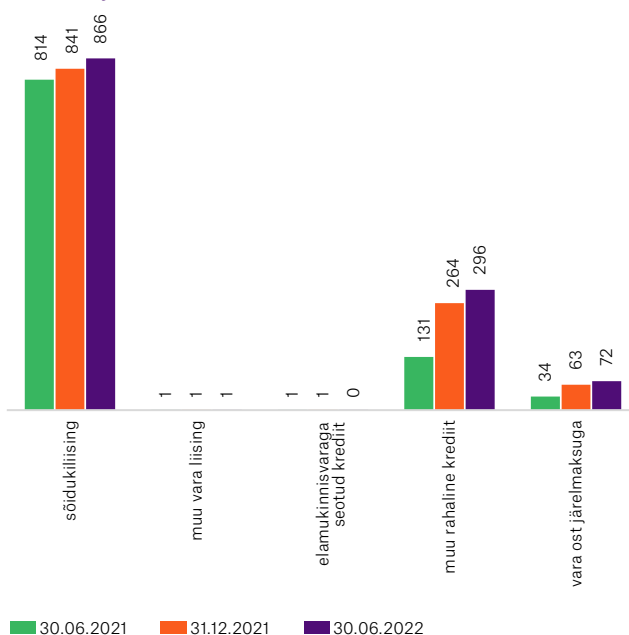

PANKADEGA SEOTUD KREDIIDIANDJAD

Pankadega seotud krediidiandjate laenuportfelli jääk oli juuni lõpus 1,23 miljardit eurot, kasvades poolaastaga 6% ehk 66 miljoni euro võrra. Enim kasvas muu rahalise krediidi jääk, 32 miljoni euro võrra, sõidukiliisingu jääk 25 miljoni euro võrra ja järelmaksu jääk 9 miljoni euro võrra (joonis 27).

Pankadega seotud krediidiandjate laenulepingute arv kasvas poolaastaga 14 092 võrra 294 035ni.

Joonis 27. Pankadega seotud krediidiandjate laenu jääk mln eurodes

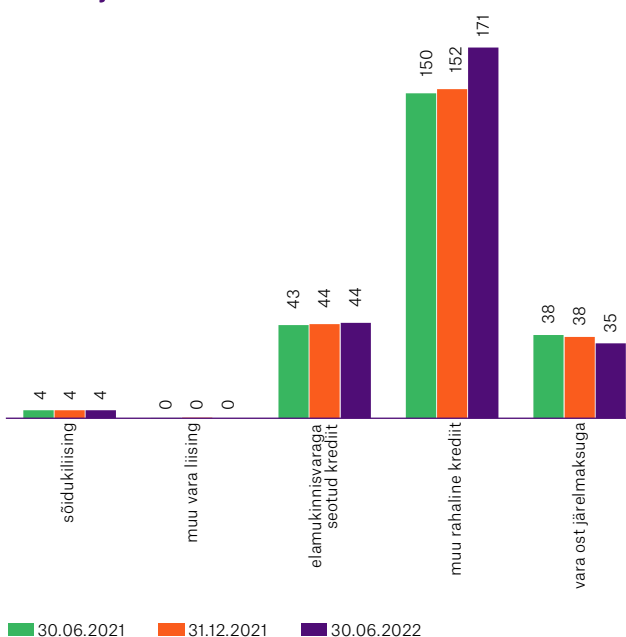

PANKADEVÄLISED KREDIIDIANDJAD

Pankadeväliste krediidiandjate laenuportfelli jääk oli juuni lõpus 253 miljonit eurot, kasvades poolaastaga 16 miljoni euro võrra. Ka siin suurenes enim muu rahalise krediidi jääk, 19 miljoni euro võrra, ulatudes juuni lõpus 171 miljoni euroni ning moodustades suurima osa (68%) pankadeväliste krediidiandjate laenuportfelist (joonis 28).

Lepingute arv vähenes poolaastaga 7392 võrra 282 032ni.

Joonis 28. Pankadeväliste krediidiandjate laenu jääk mln eurodes

KREDIIDIVAHENDAJAD

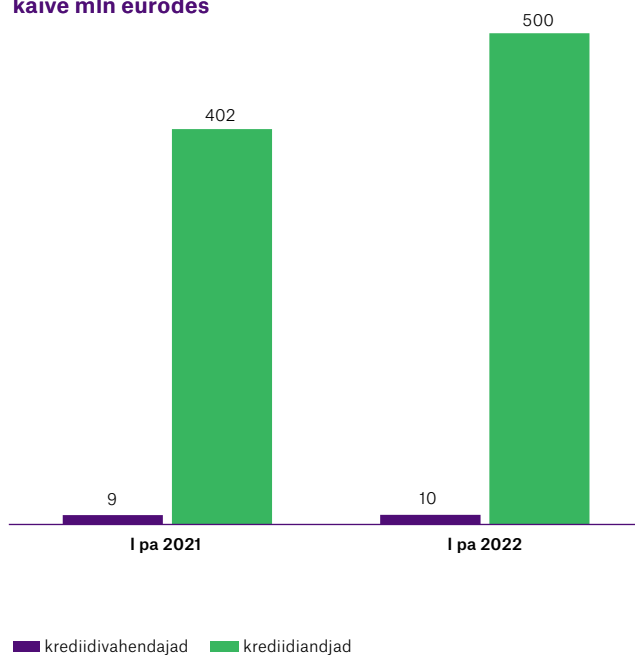
Lisaks tarbijakrediidi pakkujatele tegutsevad turul kredidivahendajad. Kui veel mõni aasta tagasi tegutseti tarbijakrediiditurul ennekõike krediidiandjatena, siis nüüd on kredidivahendajate koguarv tõusnud üheksani.

Kredidivahendajate käive oli 2022. aasta esimesel poolel 10 miljonit eurot (2021. aasta esimesel poolel 9 miljonit eurot), mis jääb krediidiandjate käibe (500 miljonit eurot) märkimisväärselt alla (joonis 29).

Kredidivahendajate seas kuulus suurim osa käibest Omaraha OÜ-le (36%), talle järgnesid Ühisraha OÜ (28%) ja OÜ Altero (13%).

Tarbijakrediidilepinguid vahendati kokku 15 543, mida on 82% rohkem kui 2021. aasta esimesel poolel. Suurima osa lepingutest vahendas samuti Omaraha OÜ (55%).

Joonis 29. Krediidiandjate ja -vahendajate käive mln eurodes

5. INVESTEERIMIS- JA PENSIONIFONDID¹⁵

FONDIDE VARADE MAHT¹⁶

Fondide sektorit mõjutas 2022. aasta esimesel poolel kõige rohkem jätkuv lepingute lõpetamine ja raha väljamaksmine II samba kogumispensioni fondidest ja üleüldine langus finantsturgudel. Selle tõttu vähenes avalike investeerimisfondide¹⁷ maht 567 miljoni euro võrra ehk 11% ning oli juuni lõpus 4,7 miljardit eurot.

II samba kogumispensioni fondide varade maht vähenes poole aastaga 535 miljoni euro võrra ehk 12%, moodustades 3,9 miljardit eurot (joonis 30). Seega 2022. aasta juuni lõpuks kukkus kogumispensioni fondide maht viie aasta tagusele tasemele.

Aktsiafondide¹⁸ maht kukkus rekordiliselt madalale tasemele, 67 miljonile eurole. Viimati olid aktsiafondide varad sama suured 20 aastat tagasi. Poolaastaga vähenesid varad 28 miljoni euro võrra ehk 30%. Aktsiafondide languse peamiseks põhjuseks on Swedbanki fondide ühinemine emapanga kogumispensionidega Rootsisis 2021. aastal, mistõttu ei kajastu need enam Eesti koondturu mahus.

Täiendava kogumispensioni fondide varad vähenesid poolaastaga 24 miljoni euro võrra ehk 6%. Täiendava kogumispensioni fondid on suuruselt teine fondiliik Eestis.

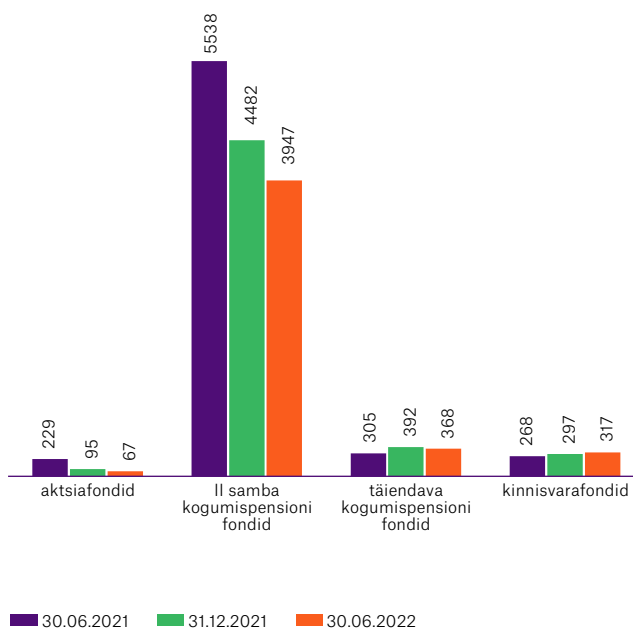
Kasvutrendis olid 2022. aasta esimesel poolel ainult avalikud kinnisvarafondid – nende varade maht suurenes 20 miljoni euro võrra ehk 7%.

Turujaotus fondide varade mahu järgi (kolm suurimat turuosalist):

Swedbank Investeerimisfondid	35%
LHV Varahaldus	27%
SEB Varahaldus	15%

Osakuomanike koguarv: 782 655 kehtivat lepingut
Teenuse maht: fondide kogumaht 4,7 miljardit eurot

Joonis 30. Avalike fondide investeringute turuväärtus mln eurodes

¹⁵ Investeerimisfondide andmed hõlmavad kõiki Eestis registreeritud avalike investeerimisfondide kliente, sh välisriikide omi.

¹⁶ Varade maht on kajastatud turuväärtuses.

¹⁷ Avalike investeerimisfondide alla kuuluvad eurofondid, alternatiivfondid ja pensionifondid. 2017. aasta alguses jõustunud investeerimisfondide seaduse järgi end väikefondi valitsejaks nimetanud fondivalitsejatele kohaldatava finantsjärelevalve ulatus ja sellega kaasnev aruandluskohustus on piiratud, mistõttu ei ole neid siinses ülevaates kajastatud.

¹⁸ Kohalike aktsiafondide hulka loetakse ka fondifondid ja segafondid.

FONDIDE OSAKUOMANIKUD

Osakuomanike lepingute arv¹⁹ Eesti avalikes fondides vähenes 2022. aasta esimesel poolel ligi 22 000 võrra ehk 3% ja oli juuni lõpus 782 655²⁰. Languse põhjustasid II samba kogumispensiooni fondid, kus pensionireformi käigus vähenes lepingute arv ca 38 000 võrra (joonis 31).

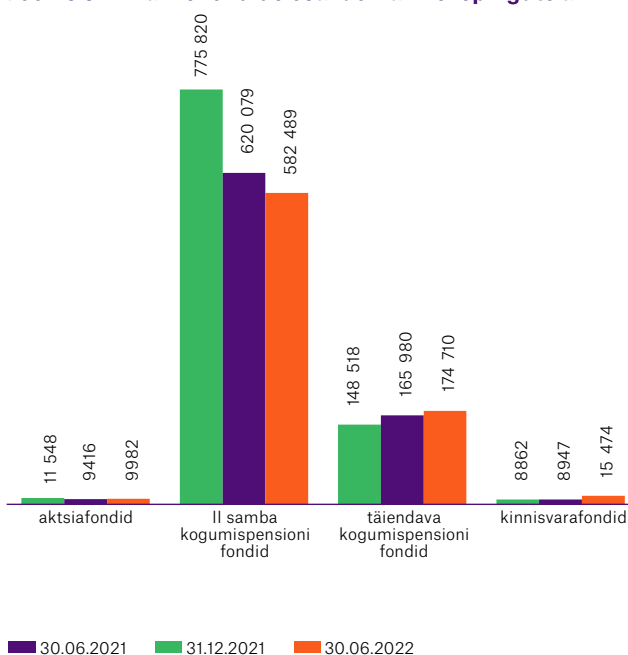
II samba kogumispensiooni fondidest lahkujate osas jätkub eelmise aasta trend. Rohkem lahkujaid on aktiivselt juhitavatest fondidest, samas kui indeksit järgivate fondide osakuomanike arv kasvab. Aktiivselt juhitavate fondide osakuomanike lepingute arv vähenes poolaastaga ligi 56 000 võrra ning indeksit järgivate fondide osakuomanike lepingute arv kasvas 18 000 võrra. Juuni lõpus kogus indeksit järgivate fondide kaudu oma pensionivara 18% kõikidest II samba kogumispensiooni fondide osakuomanikest (2021. aasta lõpus 14%) (joonis 32).

Täiendava kogumispensiooni fondide osakuomanike lepingute arv kasvas poole aastaga 8730 võrra. Kõige rohkem ehk 5907 võrra kasvas indeksit järgivate fondide osakuomanike arv. Kõikidest täiendava kogumispensiooni fondide osakuomanikest kogus juuni lõpus indeksit järgivate fondide kaudu oma pensionivara 44% (2021. aasta lõpus 43%).

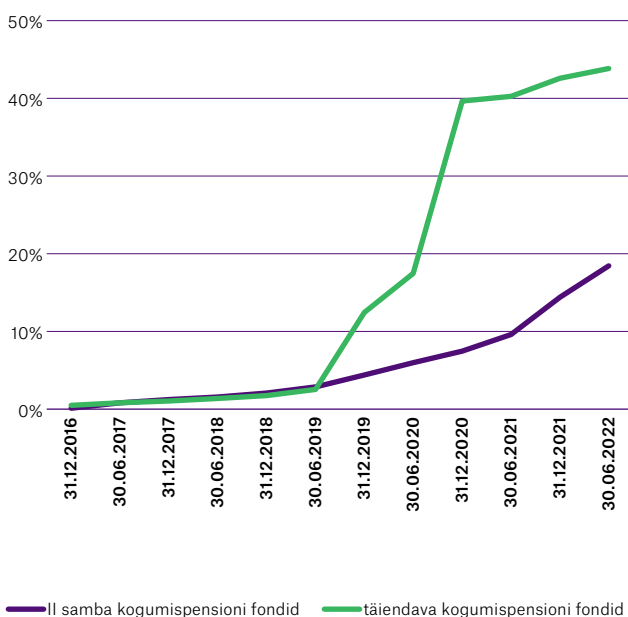
2022. aasta esimesel poolel on peaaegu kahekordistunud avalike kinnisvarafondide osakuomanike arv, kasvades 6527 võrra. Selle tulemusena ületasid osakuomanike arvu poolest kinnisvarafondid aktsiafonde.

Avalike fondide liikide järjestus lepingute arvu järgi oli järgmine: II samba kogumispensiooni fondid (582 489 lepingut), täiendava kogumispensiooni fondid (174 710), avalikud kinnisvarafondid (15 474) ja aktsiafondid (9982).

Joonis 31. Avalike fondide osakuomanike lepingute arv

Joonis 32. Indeksit järgivaid fonde valinud osakuomanike osakaal pensionifondide osakuomanike arvust

19 Paljud isikud teevad investeringuid mitmesse investeerimis- või pensionifondi ja seega on fondidesse investeerivate isikute arv väiksem kui lepingute arv.
20 Osakuomanike arv sisaldab ka mitteresidentidest osakuomanike.

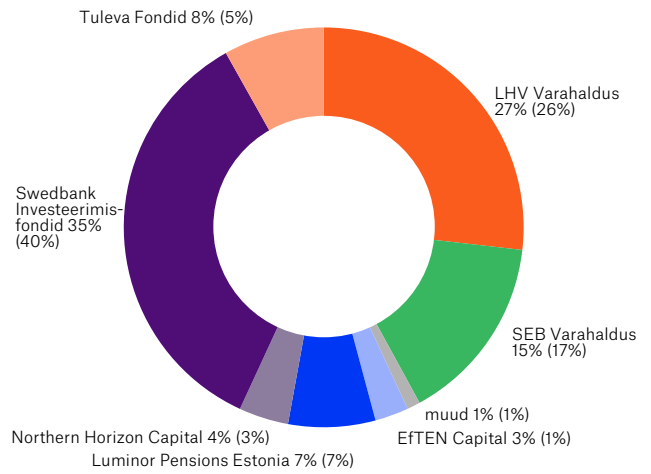
FONDIVALITSEJAD²¹

Peamisteks muutusteks Eesti fonditeenuste turul 2022. aasta esimesel poolel olid Tuleva Fondide turuosas kasv 5%-lt 8%-le ja Swedbank Investeeringufondide turuosas vähenemine 40%-lt 35%-le (joonis 33). Vaatamata turuosas vähenemisele jääb Swedbank Investeeringufondid suurimaks fondivalitsejaks. Talle järgnevad 27% turuosaga LHV Varahaldus ja 15% turuosaga SEB Varahaldus.

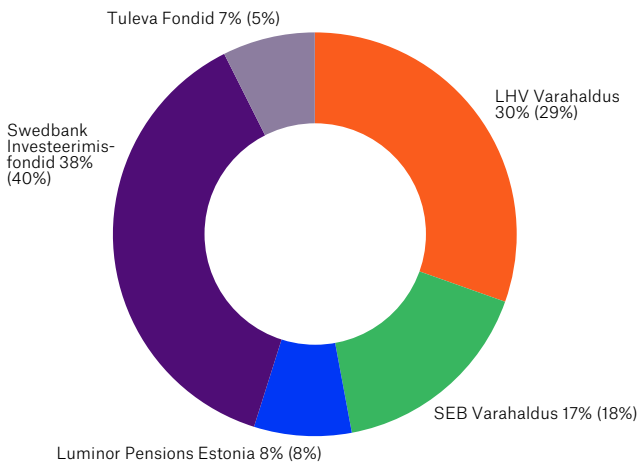
II samba kogumispensionifondide hulgas kasvas turuosas Tuleva Fondide ja LHV Varahalduse puhul, vastavalt 5%-lt 7%-le ja 29%-lt 30%-le (joonis 34). Swedbank Investeeringufondide ja SEB Varahalduse turuosad aga kahanesid, vastavalt 40%-lt 38%-le ja 18%-lt 17%-le. Eesti turu suurimaks II samba kogumispensionifondide valitsejaks jääb Swedbank Investeeringufondid.

Täiendava kogumispensionifondide turul oli endiselt kiireima kasvuga Tuleva Fondid, kes kasvatas aastaga oma turuosas 17%-lt 25%-le (joonis 35). LHV Varahalduse turuosas tõusis 13%-lt 14%-le. Teiste fondivalitsejate turupositsioon kahanes: Swedbank Investeeringufondidel 43%-lt 39%-le, SEB Varahaldusel 19%-lt 16%-le ja Luminor Pensions Estonia 8%-lt 6%-le.

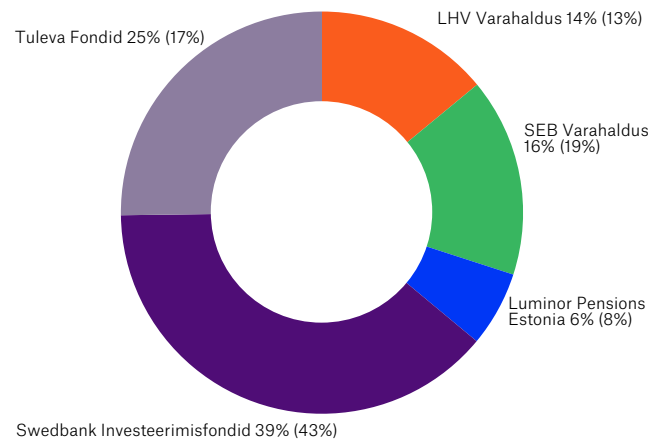
Joonis 33. Fonditeenuste turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

Joonis 34. II samba kogumispensionifondide turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

Joonis 35. Täiendava kogumispensionifondide turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

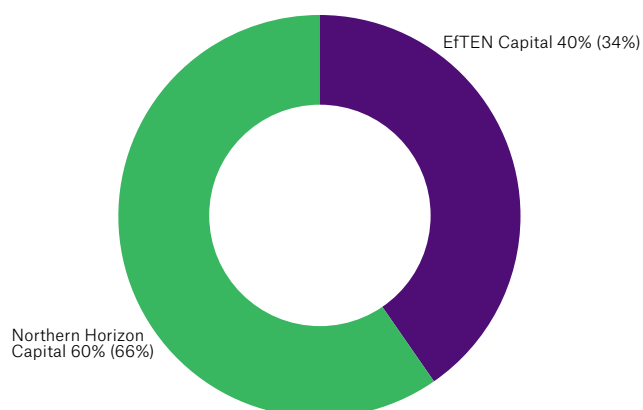

²¹ Fondivalitsejate turuosad on arvatud Eestis registreeritud avalike investeeringufondide varade põhjal.

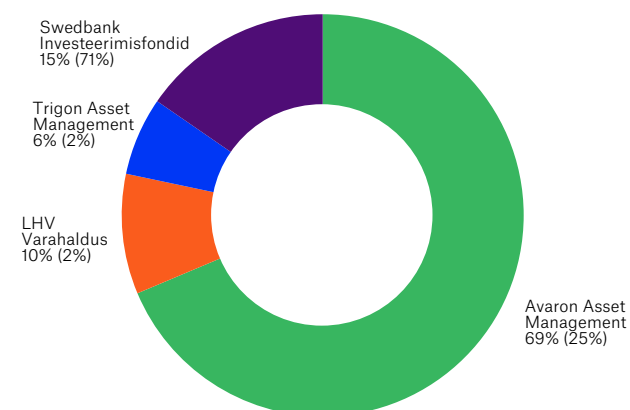
Avalike kinnisvarafondide turul tegutses vaid kaks fondivalitsejat: Northern Horizon Capital (60%) ja EfTEN Capital (40%) (joonis 36).

Aksiafondide turul kuulus 2022. aasta juuni lõpus suurim turuosaj (69%) Avaron Asset Managementile (joonis 37). Pärast seda, kui osa Swedbanki fondidest ühines Rootsi fondidega, vähenes Swedbank Investeerimisfondide turuosaj 71%-lt 15%-le.

Joonis 36. Avalike kinnisvarafondide turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

Joonis 37. Aksiafondide turu jaotus 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

6. TEISE PENSIONISAMBA VÄLJAMAKSED

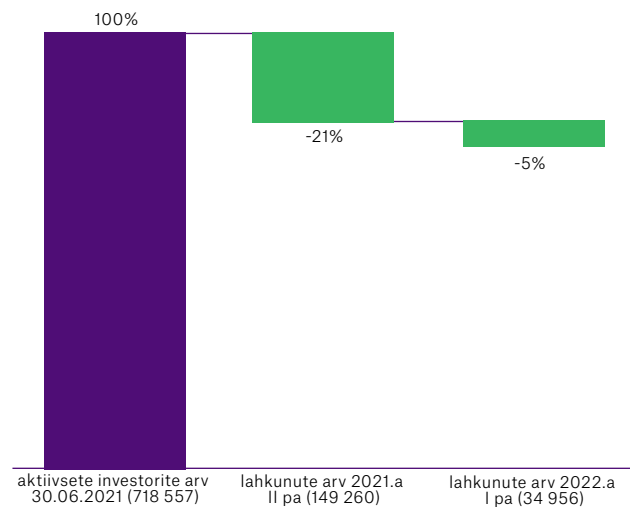
Alates 2021. aastast on võimalik lõpetada teise pensionisambasse investeerimine ja kogutud raha pensionifondist välja võtta. Seega võivad nüüd teisest pensionisambast väljamakseid saada mitte ainult pensionile minevad isikud, vaid ka kõik teised, kes esitavad selleks sooviavalduse.

Pensionikeskuse andmetel lahkus 2022. aasta esimesel poolel teisest pensionisambast sooviavalduse alusel 34 956 isikut. Kuigi sooviavalduse alusel lahkujate arv on oluliselt väiksem kui eelmisel aastal (149 260), ületab see siiski märgatavalt pensionile jäämise tõttu teisest sambast väljuvate isikute arvu (viimasel ajal keskmiselt 8000–9000 isikut aastas).

Seega vähenes pensionireformi mõjul teise samba kogumispensioni fondide investorite arv võrreldes 2021. aasta juuniga 26% (joonis 38).

Pensionifondidest maksti välja kokku ca 1,7 miljardit eurot (sh 2022. aasta esimesel poolel ca 0,3 miljardit eurot), mis on umbes kolmandik pensionifondide varade mahust, mis oli enne väljamaksete algust.

Joonis 38. Teise samba investorite arvu muutus pensionireformi mõjul (investorite arv seisuga 30.06.2021 = 100%)

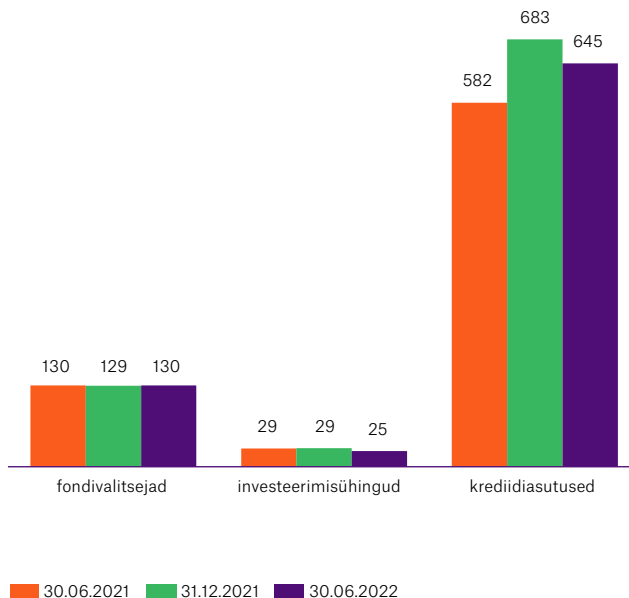
7. VÄÄRTPABERIPORTFELLIDE VALITSEMINE²²

PORTFELLIDE MAHT

Väärtpaberiportfellide valitsemise teenust pakuvad nii fondivalitsejad, pangad kui ka investeerimisühingud. Valitsetavate portfellide koondmaht vähenes 2022. aasta esimesel poolel 5% ja oli 799 miljonit eurot (2021. aasta esimesel poolel oli kasv 8%). Peamised muutused toimusid pankade valitsetavates portfellides, mille koondmaht vähenes poole aastaga 683 miljonilt 645 miljonile eurole (joonis 39).

Fondivalitsejate ja investeerimisühingute kliendiportfellide maht muutus vähe. Fondivalitsejate klientide portfell ulatus juuni lõpus 139 miljoni euroni ja investeerimisühingute klientide portfell 25 miljoni euroni.

Joonis 39. Portfellide maht mln eurodes

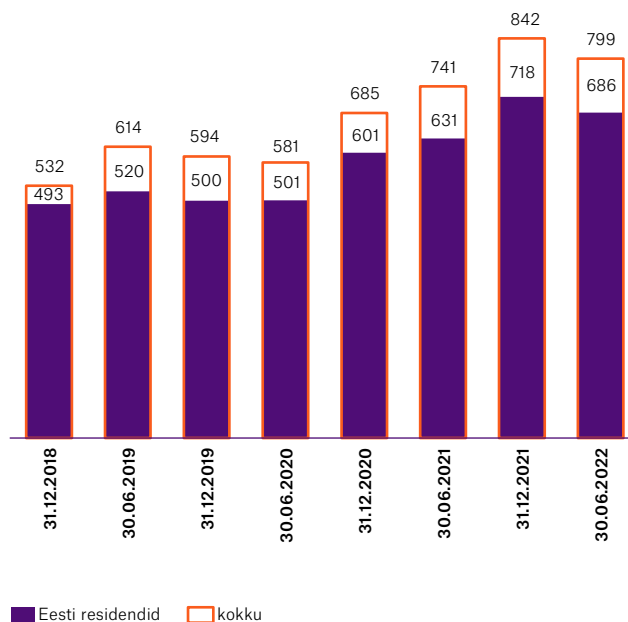

PORTFELLIVALITSEMISE KLIENDID

Valdav osa klientide koondportfellist kuulus 2022. aasta juuni lõpus Eesti residentidele: ligi 86% kogumahust ehk 686 miljonit eurot (2021. aasta lõpus 718 miljonit eurot) (joonis 40). Sellest omakorda 346 miljonit eurot kuulus finantseerimisasutustele, 192 miljonit eurot äriühingutele, 140 miljonit eurot eraisikutele²³ ja 8 miljonit eurot valitsussektorile.

Mitteresidentide osa koondportfellis oli 113 miljonit eurot, millest valdav osa kuulus Läti ja Leedu residentidele.

Joonis 40. Portfellide koondmaht residentsuse järgi mln eurodes

²² Andmed portfellide valitsemise kohta hõlmavad kõiki turuosalisi Eestis, kes pakuvad seda teenust, sh nõustamist. Nende kliendid võivad olla nii Eestist kui ka välisriigist.

²³ Finantseerimisasutused hõlmavad kindlustusandjaid, pensionifonde, krediidiasutusi ja muid finantseerimisasutusi. Äriühingud on ka riigi või kohaliku omavalitsuse äriühingud. Eraisikute alla kuuluvad lisaks mittetulundusühingud. Valitsussektori alla arvestatakse ka riiklikud sotsiaalfondid.

PORTFELLIVALITSEJAD

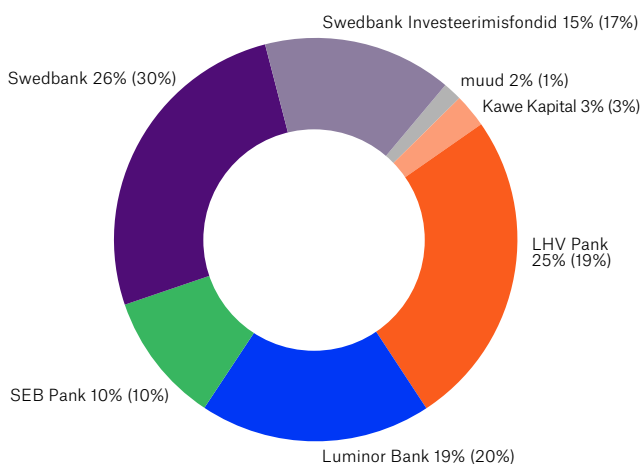
Portfellivalitsemise teenuse pakkumisel kuulus suurim turuosa Swedbanki grupi ettevõtjatele (kokku 41%). Teisele positsioonile tõusis LHV Pank (25%). Neile järgnes Luminor Bank (19%) (joonis 41).

Pankade seas valitsevad suurimaid portfelle Swedbank ja LHV Pank, kummalegi kuulus juuni lõpus 32% turust (joonis 42). Aastaga on LHV Pank märgatavalt kasvanud oma turuosa, 24%-lt 32%-le. Luminor Bank omas 23% ja SEB Pank 13% turust.

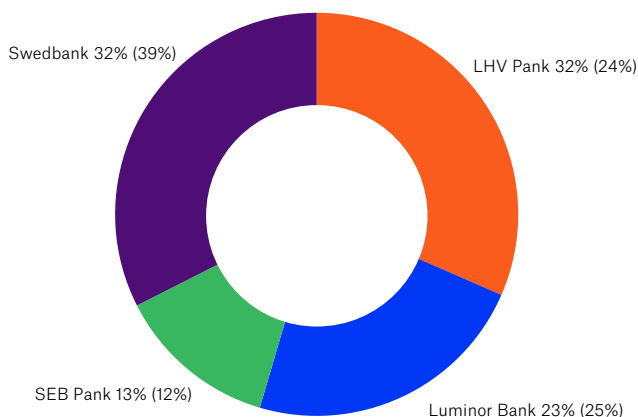
Fondivalitsejatest pakkus väärtpaperiportfelli valitsemise teenust vaid kaks fondivalitsejat, kellest suurema mahuga portfelli kuulus Swedbank Investeerimisfondidele.

Portfellivalitsemise teenust pakkuvate investeerimisühingute ring laienes: portfelli valitsejate hulka lisandusid Grünfin AS ja AS Redgate Capital. AS Redgate Capital 2022. aasta juuni seisuga realselt veel portfelle ei valitsenud, samas Grünfin ASle kuulus juba 2% investeerimisühingute valitsevast koondportfelist. Suurima portfelliga oli Kawe Kapital (86%).

Joonis 41. Portfellide valitsemise turu jaotus teenusepakkuja järgi 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

Joonis 42. Portfellide valitsemise turu jaotus pankade järgi 2022. aasta juuni lõpu seisuga (sulgudes juuni lõpp 2021)

8. VÄÄRTPABERITURG

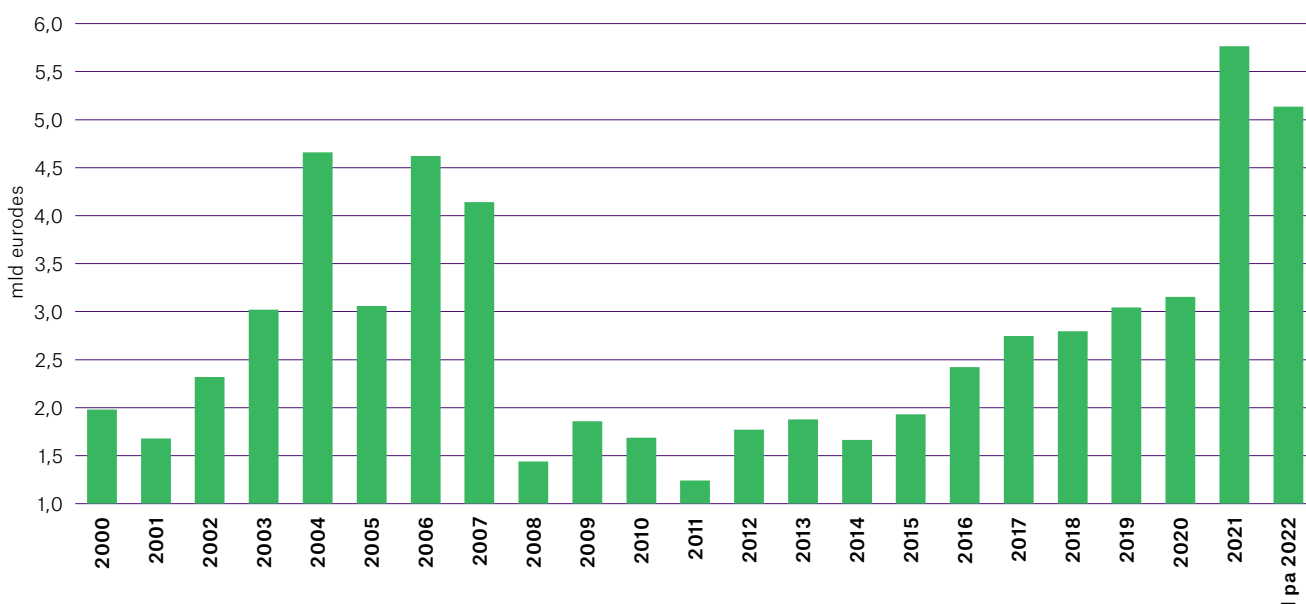
Eesti ainus reguleeritud väärtpaberite järelturg on Nasdaq Tallinna börs, mille põhinimekirjas oli 2022. aasta juuni lõpu seisuga noteeritud 18, lisanimikirjas 2, kaubeldavate fondide nimekirjas 2 (lisandus EFTEN United Property Fund) ning Balti võlakirjade nimekirjas 13 finantsinstrumenti (2021. a 1. pa 10 finantsinstrumenti).

Paralleelselt reguleeritud turuga tegutseb Eestis Nasdaq Balti alternatiivturg First North, mille aktsianimekirjas oli noteeritud 12 ettevõtte aktsiad, kusjuures võrreldes 2021. aasta juuni lõpu seisuga on lisandunud 9 finantsinstrumenti. First North võlakirjade nimekiri on laienenud 4 instrumendini (lisandus Tuul Mobility).

Eesti väärtpaberiturgudel kaubeldavate instrumentide turukapitalisatsioon oli 2022. aasta juuni lõpu seisuga ligikaudu 5,13 miljardit eurot, olles esimesel poolaastal languses (joonis 43). Turukapitalisatsiooni kasvu on märkimisväärselt panustanud 2021. aasta oktoobris noteeritud Enefit Green'i aktsia, mille turuväärtus oli kogu turukapitalisatsioonist ligi 20,3%.

2022. aasta esimesel pooltel tehti Eesti väärtpaberiturgudel noteeritud väärtpaberitega 575 470 tehingut, mis ületab märgatavalt 2021. aasta esimese poolaasta näitajat 320 052, kuid on võrreldav 2021. aasta viimase kuue kuuga (577 066). Samuti on kasvanud kauplemiskäive, mis 2021. aasta esimeses pooles ulatus 184,51 miljoni euroni ja 2022. aasta esimesel poolaastal 269,37 miljoni euroni.

Joonis 43. Turukapitalisatsioon

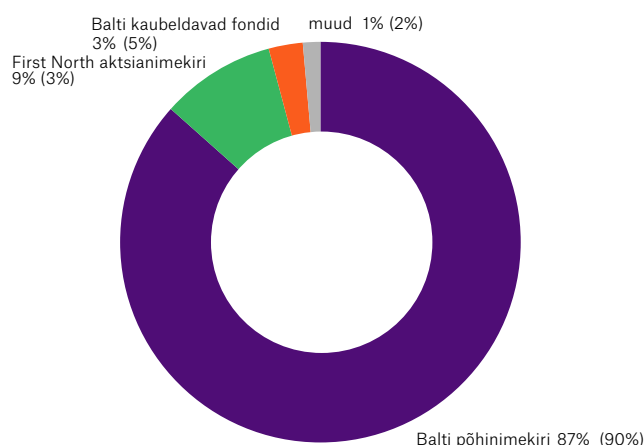

Tallinna börsil noteeritud aktsiad:

põhinimekirjas 18
lisanimikirjas 2

Käive: 2022. aasta I pooltel 269 miljonit eurot
Turukapitalisatsioon: 2022. aasta I pooltel 5,13 miljardit eurot

Joonis 44. Eesti väärtpaberiturgude nimekirjade tehingute arvu jaotus I pa 2022 (sulgudes I pa 2021)

Eesti väärtpaberiturgude aktiivsuse kasvule on muu hulgas suurt mõju avaldanud inimeste kasumiootused ning jaeinvestorite arvu märkimisväärne kasv. Seejuures oli 2021. aasta lõpus ligi 91 000 väärtpaberikontot (2020. a ca 45 000), millel hoiti vähemalt ühte Tallinna börsil kaubeldavat väärtpaberit. 2022. aasta esimesel poolaastal ületas taoliste väärtpaberikontode arv aktsiaraamatute järgi 100 000 piiri.

Väärtpaberikontode arvu märkimisväärse kasvu üheks peamiseks põhjuseks on asjaolu, et kõige aktiivsemad börsiliikmed Swedbank AS ja LHV Pank AS kaotasid vastavalt 2019. aasta detsembrist ning 2020. aasta veebruarist tehingutasud Balti aktsiate kauplemiselt. 2022. aasta esimesel poolaastal ulatus tehingute arvu mõttes LHV Pank ASi (56,0%) ja Swedbank ASi (34,4%) turuosa kokku 90,5%ni, mis on võrreldes eelmise aasta sama ajaga pisut kasvanud (86,8%).

Turu hetkeolukorda ja aktsiate liikumist on võimalik hinnata ühtlasi üldindeksi baasilt. Kohalikuks üldindeksiks on OMX Tallinn, mis sisaldab kõiki põhi- ja lisanimekirjas olevaid aktsiaid, välja arvatud selliste ettevõtete omi, mille ainuosanik kontrollib 90% või rohkem käibel olevatest aktsiatest. 2022. aasta teise kvartali lõpu sulgemishinnaks oli 1789,65, ületades eelneva aasta sama ajahetke taset 8,0% (joonis 45).

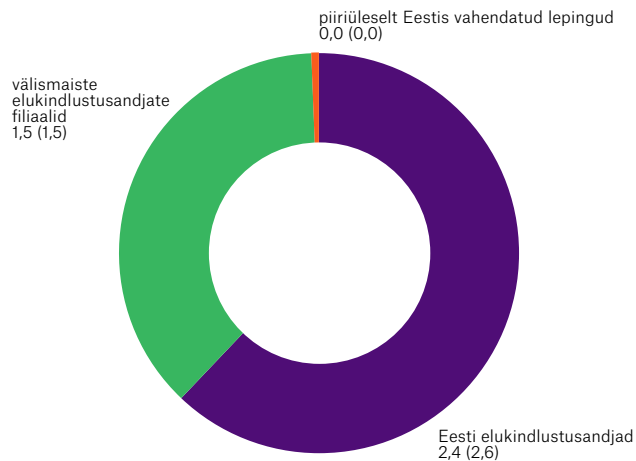
Joonis 45. OMX Tallinn börsiindeks

9. ELUKINDLUSTUSE TURG

Eestis pakuvad elukindlustuslepinguid peamiselt Eestis registreeritud kindlustusseltsid ja välisriigi kindlustusseltside Eesti filiaalid. Elukindlustuslepinguid saab Eestis pakkuda ka piiriülevalt eelkõige kindlustusmaaklerite kaudu, kuid selliste lepingute maht on peaaegu olematu.

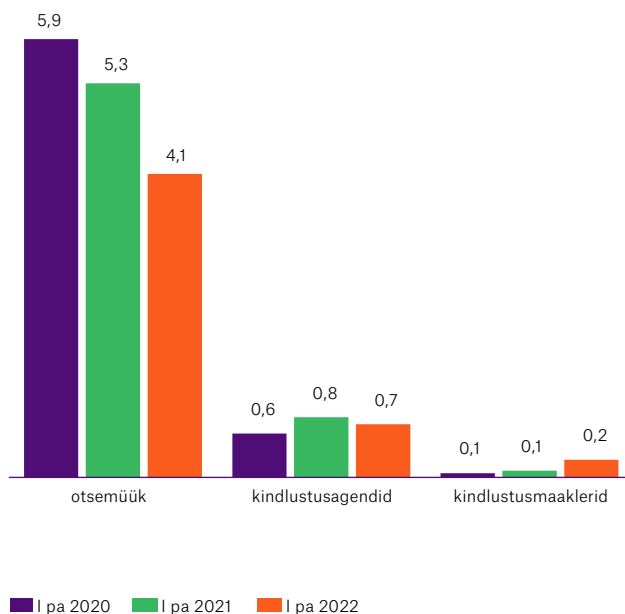
Joonis 46. Kindlustusmaksete maht elukindlustuses 2022. aasta esimesel poolel mln eurodes (sulgudes 2021. aasta)

9.1. ELUKINDLUSTUSLEPINGUTE UUSMÜÜK

2022. aasta esimesel poolel sõlmiti Eestis 16 018 uut elukindlustuslepingut, mida on rohkem kui eelmisel aastal (2021. aasta esimesel poolel sõlmiti 14 443 uut lepingut). Samas laekus nende alusel vähem kindlustusmakseid – 5 miljoni euro ulatuses (2021. aasta esimesel poolel 6,2 miljonit eurot). Kõige rohkem sõlmiti uusi lepinguid kindlustusandja enda (otsemüük) kaudu: 81% uute lepingute kindlustusmaksetest (joonis 47).

Joonis 47. Uute elukindlustuslepingute sõlmimine erinevate müügikanalite kaudu (maksete põhjal, mln eurodes)

9.2. ELUKINDLUSTUST PAKKUVAD KINDLUSTUSSELTSID

Kindlustusmaksed²⁴

2022. aasta esimesel poolel kogusid elukindlustusseltsid (nii uute kui ka eelmistel aastatel sõlmitud lepingute alusel) Eestis kindlustusmaksleid 39 miljoni euro ulatuses²⁵, mida on 5% vähem kui aasta tagasi. 2021. aasta esimesel poolel koguti 41 miljoni euro eest makseid. Eestis kogutud maksete maht pole viimased 12 aastat eriti kasvanud – näiteks ka 2010. aasta esimesel poolel oli kindlustusmaksete maht samas suurusjärgus, 40 miljonit eurot.

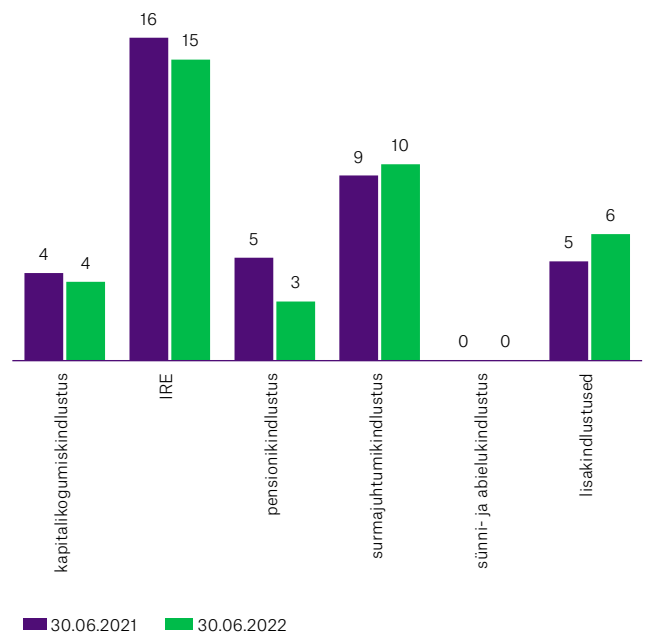
Suurima mahuga toode oli endiselt investeerimisriskiga elukindlustus (IRE), mille maksete maht oli 2022. aasta esimesel poolel 15 miljonit eurot (aasta varem 16 miljonit eurot) (joonis 48). Sellele järgnes surmajuhtumikindlustus maksete mahuga 10 miljonit eurot (aasta varem 9 miljonit eurot). Maksete laekumine vähenes enim pensionikindlustuses, 5 miljonilt 3 miljoni euroni.

Turujaotus kindlustusmaksete järgi (kolm suurimat turuosalist):

Swedbank Life Insurance SE	48%
SEB Life and Pension Baltic Eesti filiaal	24%
Compensa Life Vienna Insurance Group SE	14%

Teenuse maht: 2022. aasta esimesel poolel laekus kindlustusmaksleid 39 miljonit eurot

Joonis 48. Kindlustusmaksed elukindlustusliikide kaupa mln eurodes

²⁴ Kindlustusmaksete andmed on võetud Statistikaametist.

²⁵ Andmed ei sisalda väljastpoolt Eestit kogutud kindlustusmaksleid.

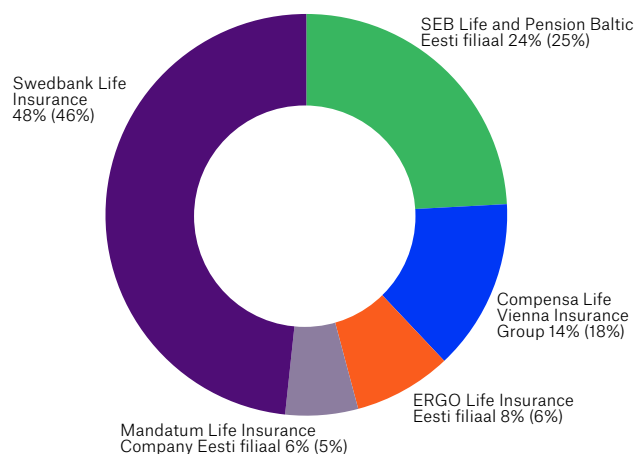
Elukindlustusandjad

2022. aasta esimesel poolel mõjutas elukindlustusseltside turu jaotust pensionireformi jõustumine, mille tagajärjel maksete laekumine seltsidesse oluliselt vähenes. Selle tulemusena vähenes Compensa Life Vienna Insurance Groupi turuosaka 18%-lt 14%-le (joonis 49). Suurim turuosaka kuulus Swedbank Life Insurance SE-le (48% elukindlustuse turust). Talle järgnesid SEB Life and Pension Baltic SE Eesti filiaal 24% ja Compensa Life Vienna Insurance Group SE 14% turuosaga.

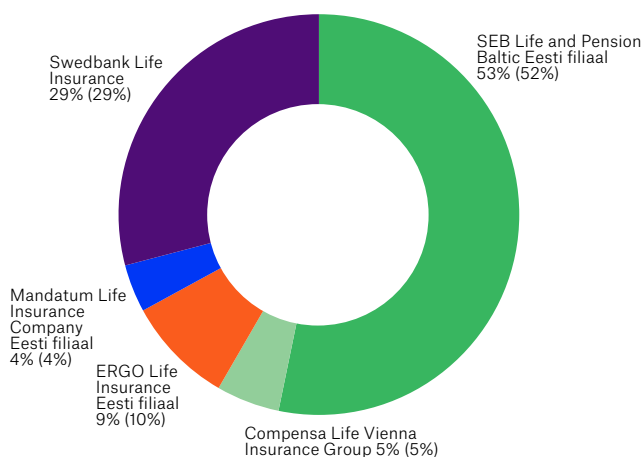
Kindlustustoodete arvestuses toimusid suuremad muutused investeerimisriskiga elukindlustuses. Teistes kindlustusliikides jäid turuosade muutused 1% piiridesse.

Juuni lõpus olid teiste kindlustustoodete suurimad pakkujad järgmised: SEB Life and Pension Baltic SE Eesti filiaal 53% kapitalikogumiskindlustuse turust, Swedbank Life Insurance SE 61% investeerimisriskiga elukindlustuse turust, Compensa Life Vienna Insurance Group SE 92% pensionikindlustuse turust ja Swedbank Life Insurance SE 55% surmajuhtumikindlustuse turust.

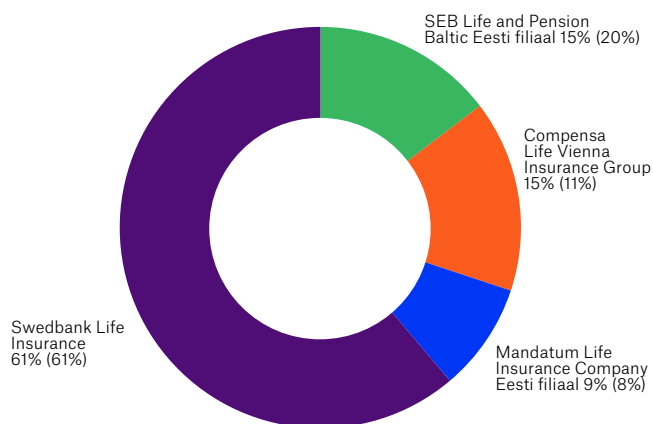
Joonis 49. Elukindlustusseltside turu jaotus 2022. aasta esimesel poolel laekunud kindlustusmaksete järgi (sulgudes 2021. aasta esimene pool)

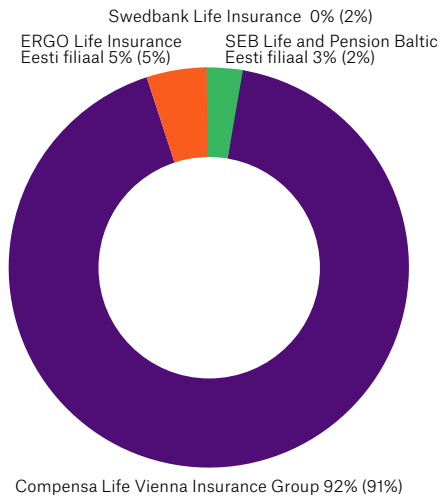
Joonis 50. Kapitalikogumiskindlustuse turu jaotus juuni 2022 seisuga (sulgudes juuni 2021)

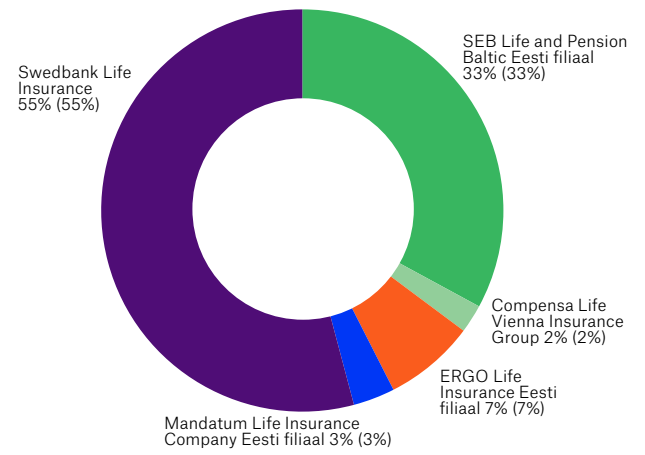
Joonis 51. Investeerimisriskiga elukindlustuse turu jaotus juuni 2022 seisuga (sulgudes juuni 2021)

Joonis 52. Pensionikindlustuse turu jaotus juuni 2022 seisuga (sulgudes juuni 2021)

Joonis 53. Surmajuhtumikindlustuse turu jaotus juuni 2022 seisuga (sulgudes juuni 2021)

9.3. ELUKINDLUSTUST VAHENDAVID KINDLUSTUSMAAKLERID

Vahendatud kindlustusmaksed

2022. aasta esimesel poolel vahendasid Eestis registreeritud kindlustusmaaklerid elukindlustuse makseid kogusummas ligi 727 000 eurot. Kuigi vahendatud kindlustusmaksete maht suurenes aastaga 71%, on maaklerite kogutud elukindlustuse maksete maht endiselt väga väike, 1% Eesti kindlustusseltside elukindlustuse maksetest.

Kindlustusmaaklerid vahendasid peamiselt õnnetusjuhtumi- ja haiguskindlustuse elukindlustuslepinguid ning muid elukindlustuslepinguid, vastavalt 537 000 ja 185 000 euro eest (joonis 54). Muude elukindlustuslepingute seas oli populaarseim kindlustusliik riskielukindlustus. Annuiteetmakseid vahendati 4000 euro väärtuses. Investeeringuriskiga elukindlustuse lepingute makseid ei vahendatud üldse.

Eesti elukindlustusmaaklerid vahendavad suurel määral ka Euroopa Majanduspiirkonna riikide kindlustusandjate lepinguid. Sellised lepingud moodustasid 2022. aasta esimesel poolel 33% ehk 240 000 eurot maaklerite kindlustusmaksetest (aasta varem 56% ehk 239 000 eurot).

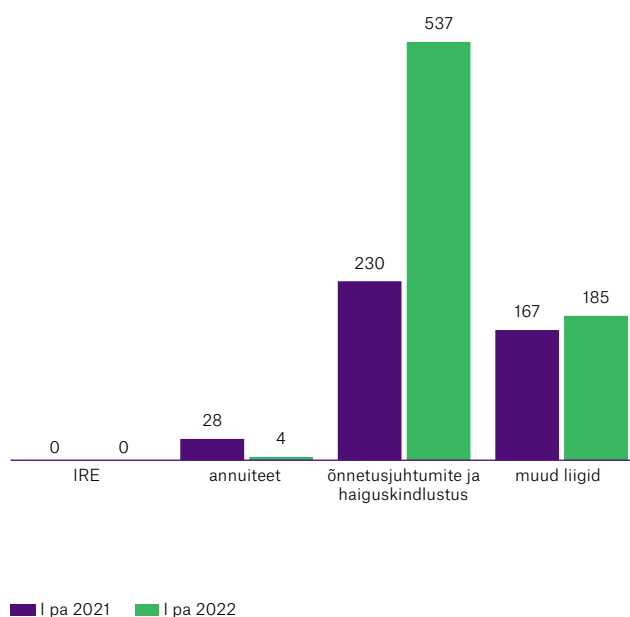
Turujaotus kindlustusmaksete järgi (kolm suurimat turuosalist):

UADBB Aon Baltic Eesti filiaal	36%
IIZI Kindlustusmaakler	28%
KindlustusEst Kindlustusmaakler	20%

Kliente: 752 vahendatud lepingut

Teenuse maht: 2022. aasta I poolel vahendati kindlustusmakseid 726 580 euro väärtuses

Joonis 54. Kindlustusmaaklerite kaudu vahendatud kindlustusmaksed elukindlustuse liikide kaupa tuh eurodes

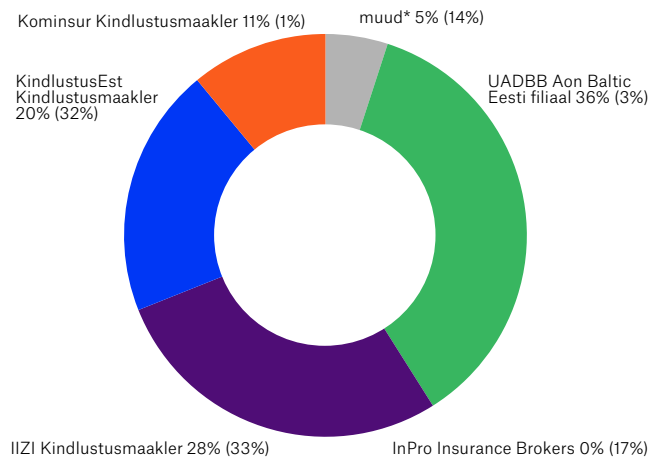

Kindlustusmaaklerid

2022. aasta esimesel poolel vahendasid elukindlustuslepinguid üheksa kindlustusmaaklerit.

Kuna vahendatavate elukindlustusmaksete maht on väike, on kindlustusmaaklerite turujaotus suhteliselt muutlik: iga uus leping võib maakleri turuosas oluliselt mõjutada. 2022. aasta esimesel poolel kuulus suurim osa turust, 36%, UADBB Aon Baltic Eesti filiaalile (joonis 55). Talle järgnesid IIZI Kindlustusmaakler 28% ja KindlustusEst Kindlustusmaakler 20% turuosaga.

Joonis 55. Kindlustusmaaklerite turu jaotus elukindlustuse maksete järgi 2022. aasta esimesel poolel (sulgudes 2021. aasta esimene pool)

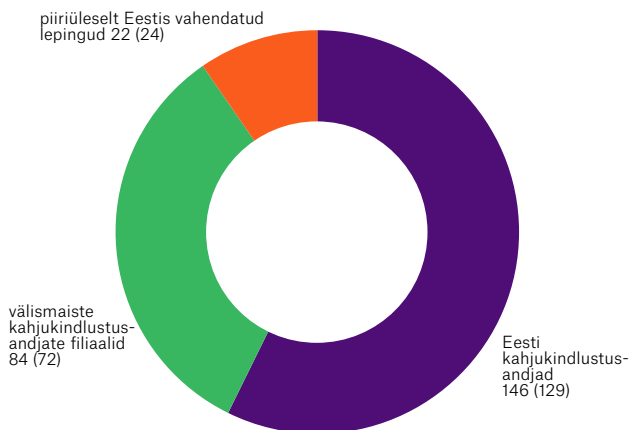

* Muude elukindlustust vahendavate kindlustusmaaklerite turuosad jagunesid järgmiselt: UADBB MAI Baltics Eesti filiaal 3%, Vagner Insurance Broker AS 1%, OÜ ABC Kindlustusmaaklerid 1%, Marsh Kindlustusmaakler AS 0,3% ja Ultima Kindlustusmaakler OÜ 0,1%.

10. KAHJUKINDLUSTUSE TURG

Eestis pakuvad kahjukindlustuslepinguid nii Eestis registreeritud kindlustusseltsid, välisriikide kindlustusseltside Eesti filiaalid kui ka välisriikide kindlustusseltsid piiriülesest. Piiriüleseid teenuseid pakutakse peamiselt Eesti kindlustusmaaklerite kaudu.

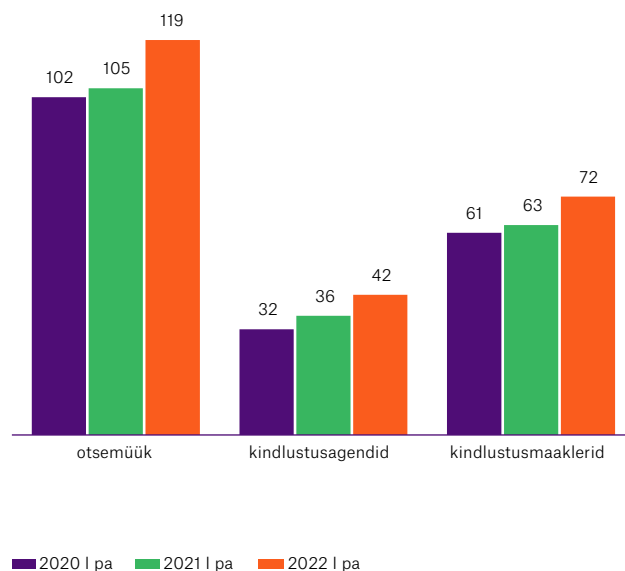
Joonis 56. Kindlustusmaksete maht kahjukindlustuses 2022. aasta esimesel poolel mln eurodes (sulgudes 2021. aasta esimene pool)

10.1. KAHJUKINDLUSTUSLEPINGUTE UUSMÜÜK

2022. aasta esimesel poolel sõlmiti Eestis 1 628 398 uut kindlustuslepingut, mida on mõnevõrra vähem kui aasta tagasi (2021. aasta esimesel poolel 1 687 838 lepingut). Samas laekus nende alusel rohkem kindlustusmakseid, 233 miljoni euro ulatuses (2021. aasta esimesel poolel 204 miljonit eurot) (joonis 57). Kindlustuslepingute otsemüük toob kindlustusandjatele 51% uute lepingute kindlustusmaksetest. Ligikaudu 18% uute lepingute kindlustusmaksetest laekus kindlustusagentide²⁶ kaudu ja 31% kindlustusmaaklerite kaudu.

Joonis 57. Uute kahjukindlustuslepingute sõlmimine erinevate müügikanalite kaudu (maksete põhjal, mln eurodes)

26 Arv sisaldab ka grupisisesid agente.

10.2. KAHJUKINDLUSTUST PAKKUVAD KINDLUSTUSSELTSID²⁷

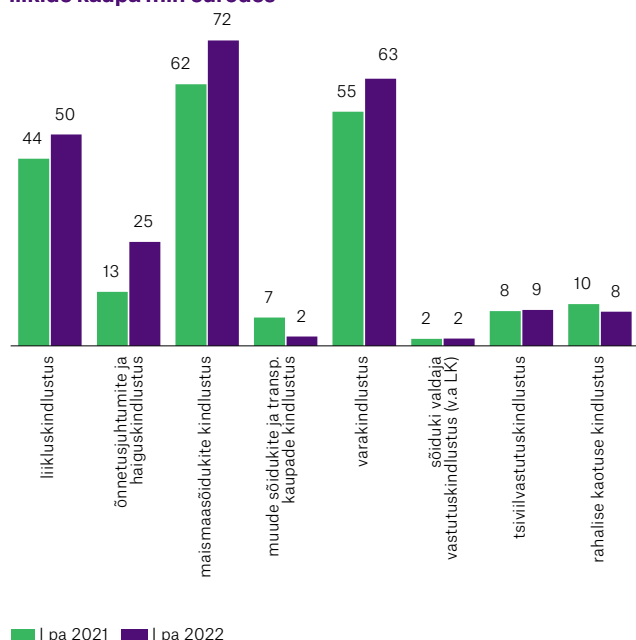
Kindlustusmaksed²⁸

2022. aasta esimesel poolel kasvas kahjukindlustuse maksete laekumine 15%, mis on viimase nelja aasta kiireim kasv. Seda soosisid nii majanduse elavnemine ja korona tõttu kehtestatud liikumispirangute leevendamine kui ka tariifide tõstmine.

2022. aasta esimesel poolel kogusid Eestis tegutsevad kahjukindlustusseltsid ja välismaiste kahjukindlustusseltside filiaalid kindlustusmaksed kokku 230 miljonit eurot (aasta varem 201 miljonit eurot). Välismaiste kindlustusseltside Eesti filiaalide kogutud maksed moodustasid sellest 37% ehk 84 miljonit eurot kõigist kindlustusmaksetest.

Makseid koguti rohkem peaaegu kõikides kindlustusliikides (v.a muude sõidukite ja transporditavate kaupade kindlustus ning rahalise kaotuse kindlustus). Nagu ka varasematel aastatel olid suurema maksete koondmahauguga maismaasõidukite kindlustus ja varakindlustus, vastavalt 72 miljonit ja 63 miljonit eurot (joonis 58). Märkimisväärselt kasvas reisikindlustus²⁹ – võrreldes 2021. aasta esimese poolega on reisikindlustuse maksete maht kahekordistunud, kasvades 5 miljonilt 11 miljoni euroni. Ka haiguskindlustuse maksete³⁰ maht on kahekordistunud, kasvades aastaga 4 miljonilt eurolt 8 miljoni euroni. Tegu on tööandja poolt töötajate kasuks sõlmitava riikliku ravikindlustussüsteemi täiendava kindlustusega.

Joonis 58. Kindlustusmaksed kahjukindlustuse liikide kaupa mln eurodes

Turujaotus kindlustusmaksete järgi (neli suurimat turuosalist):

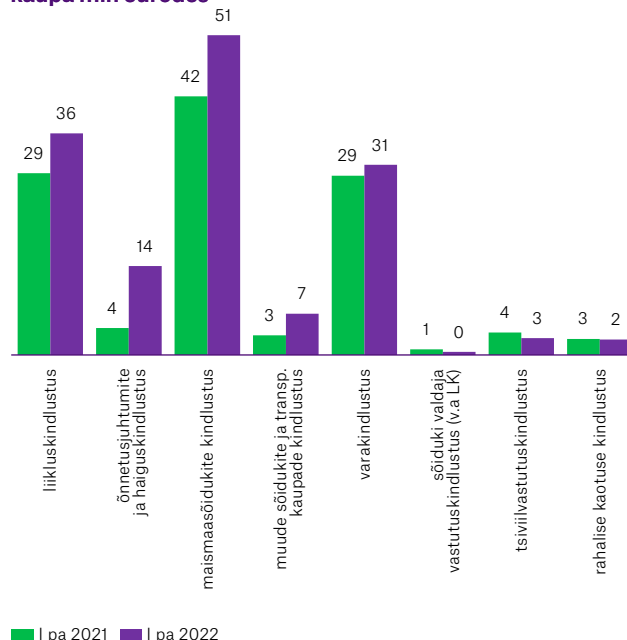
IF P&C Insurance AS	19%
Swedbank P&C Insurance	17%
AB "Lietuvos draudimas" Eesti filiaal	15%
ERGO Insurance	15%

Sõlmitud lepingute arv: 1 628 398

Teenuse maht: 2022. aasta I poolel koguti kindlustusmaksed 230 miljoni euro eest

Hüppeliselt kasvas kahjunõuete maht ning seega ka vajadus hüvitiste väljamaksmiseks. 2022. aasta esimesel poolel maksti hüvitistena välja läbi aegade suurim summa, 144 miljonit eurot, mida on 30 miljoni euro võrra rohkem kui aasta varem. Hüvitiste maht kasvas enamuses kindlustusliikides. Kõige suurem osa hüvitistest maksti maismaasõidukite kindlustuses (51 miljonit eurot) ja liikluskindlustuses (36 miljonit eurot) (joonis 59).

Joonis 59. Väljamakstud hüvitised kahjukindlustuse liikide kaupa mln eurodes

²⁷ Kahjukindlustuse andmed hõlmavad ainult Eestis sõlmitud lepinguid ega sisalda Eesti kindlustusseltside sõlmitud lepinguid välisriikide filiaalides.

²⁸ Kindlustusmaksete ja väljamakstud hüvitiste andmed on võetud Statistikaametist.

²⁹ Reisikindlustus on näidatud õnnetusjuhtumite ja haiguskindlustuse all.

³⁰ Haiguskindlustus on näidatud õnnetusjuhtumite ja haiguskindlustuse all.

Kindlustusandjad

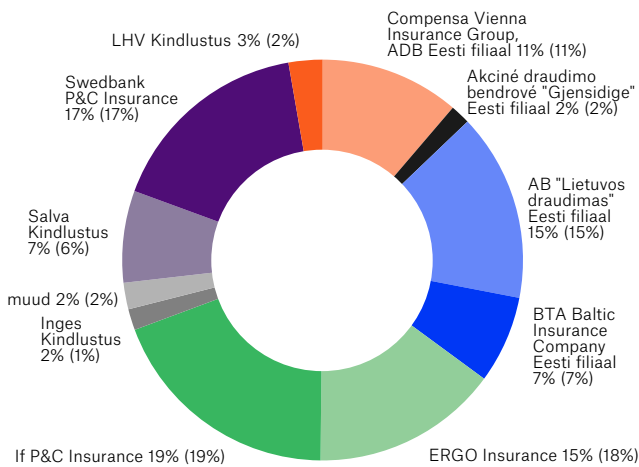
Vaatamata kiirele maksete kasvule muutus kahjukindlusturu jaotus seltside vahel vähe (joonis 60). 2022. aasta esimesel poolel kasvatasid oma turuosa 1 protsendipunkti võrra Salva Kindlustus, LHV Kindlustus ja Inges Kindlustus, samas kui ERGO Insurance turuosa vähenes 18%-lt 15%-le.

Suurimate turuosadega olid If P&C Insurance (19%) ja Swedbank P&C Insurance (17%). Kolmandaks on kasvanud

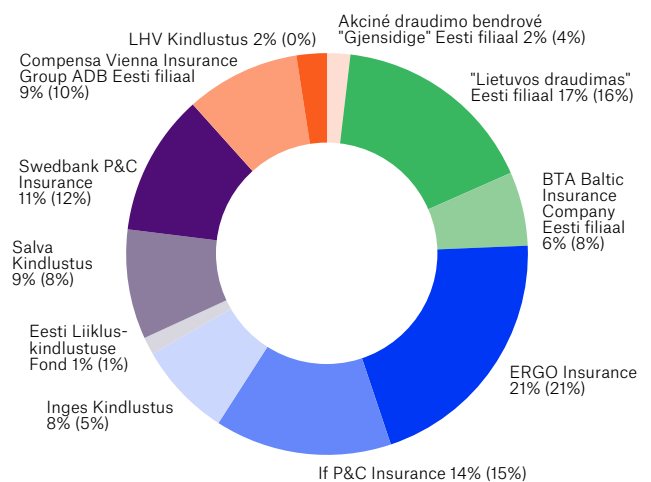
koos ERGO Insurance'iga AB "Lietuvos draudimas" Eesti filiaal, mõlemad 15% turuosaga.

Toodete arvestuses omas If P&C Insurance suuremat turuosa maismaasõidukite ja varakindlustuses, vastavalt 21% ja 24%. Liikluskindlustuses kuulus suurim turuosa, 21% ERGO Insurance SE-le.

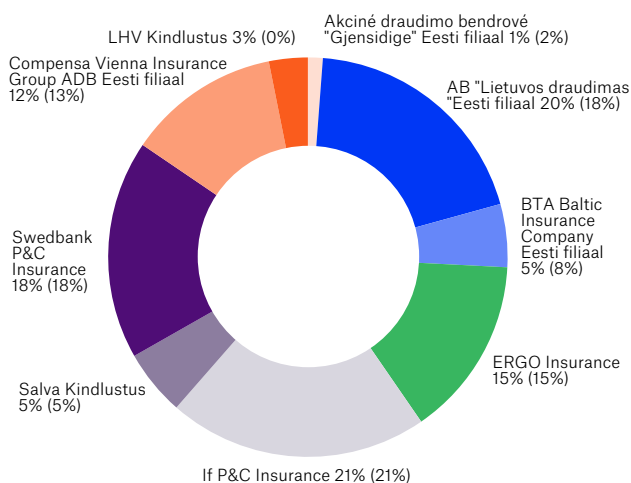
Joonis 60. Kahjukindlustusseltside turu jaotus 2022. aasta esimesel poolel laekunud kindlustusmaksete järgi (sulgudes 2021. aasta esimene pool)

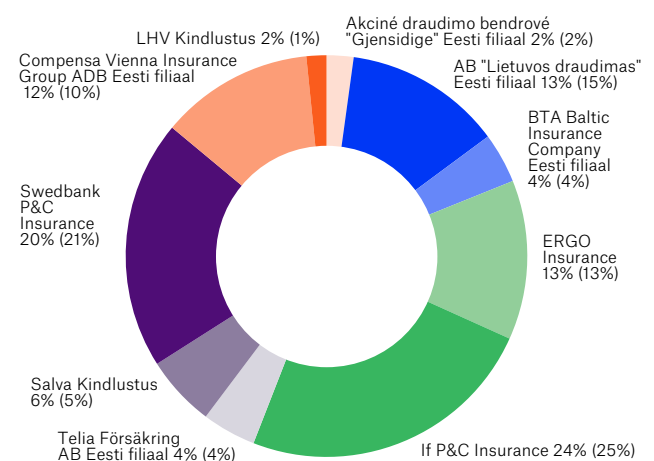
Joonis 61. Liikluskindlustuse turu jaotus juuni 2022 seisuga (sulgudes juuni 2021)

Joonis 62. Maismaasõidukite kindlustuse turu jaotus juuni 2022 seisuga (sulgudes juuni 2021)

Joonis 63. Varakindlustuse turu jaotus juuni 2022 seisuga (sulgudes juuni 2021)

10.3. KAHJUKINDLUSTUST VAHENDAVID KINDLUSTUSMAAKLERID

Vahendatud kindlustusmaksed

Eestis registreeritud kindlustusmaaklerid vahendasid 2022. aasta esimesel poolel kahjukindlustuslepingute makseid 96 miljoni euro³¹ eest ehk 4% rohkem kui aasta varem (2021. aasta esimesel poolel 92 miljonit eurot). Vahendatud lepingute arv kasvas 9257 võrra 371 732 lepinguni.

Nagu ka varasematel perioodidel oli maaklerite vahendatud kindlustusmaksete mahu järgi suurim kindlustusliik maismaasõidukite kindlustus, kus kindlustusmaksed vahendati 24 miljoni euro ulatuses (joonis 64). Teiseks oli liikluskindlustus maksete mahuga 20 miljonit eurot. Varakindlustuses vahendati kindlustusmaksed 19 miljoni euro eest.

Eesti kindlustusmaaklerid vahendavad nii Eesti kui ka välisriikide kindlustusseltside lepingute makseid. Esimesel poolaastal moodustasid 76% ehk 73 miljonit eurot kõigist maaklerite vahendatud kindlustusmaksetest Eesti kindlustusseltside omad ning 24% ehk 22 miljonit eurot välisriikide kindlustusandjate omad. Välisriikide kindlustusseltside lepingutest kuulus suurim osa rahalise kaotuse kindlustusele (10 miljonit eurot), millele järgnevad raudtee, õhu- ja veesõidukite ning transporditavate kaupade kindlustus (8 miljonit eurot) ja tsiviilvastutuskindlustus (2 miljonit eurot).

Viimaste aastatega on maaklerite osatähtsus Eesti kindlustusandjate müüginahus vähenenud: näiteks kui 2016. aastal vahendati maaklerite kaudu 39% Eesti kindlustusandjate kogutud kahjukindlustuse maksetest, siis 2022. aasta esimesel poolel oli maaklerite osatähtsus vähenenud 32%-le.

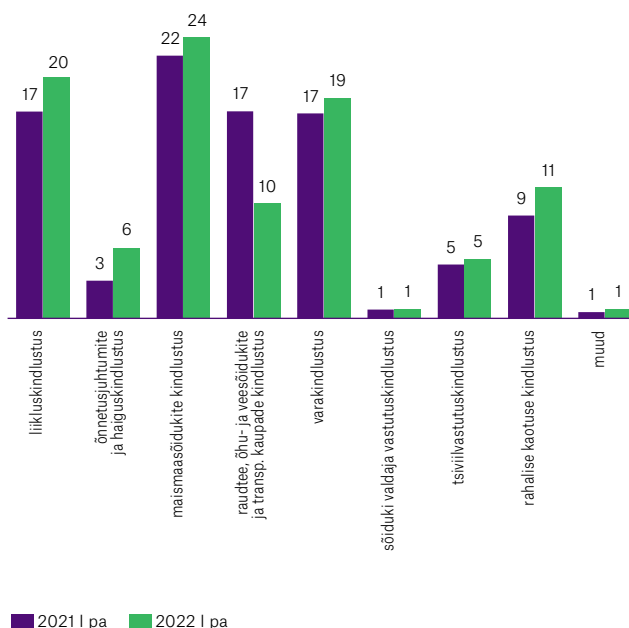
Toodete vaates oli maaklerite osakaal suurim, 67%, raudtee, õhu- ja veesõidukite kindlustuses (2021. aasta esimesel poolel 88%) (joonis 65). Liikluskindlustuses vahendati maaklerite kaudu 41% Eesti seltside maksetest. Teistes liikides jäi maaklerite osakaal enamasti vahemikku 21–37% Eesti seltside maksetest.

Turujaotus kindlustusmaksete järgi (viis suurimat turuosalist):

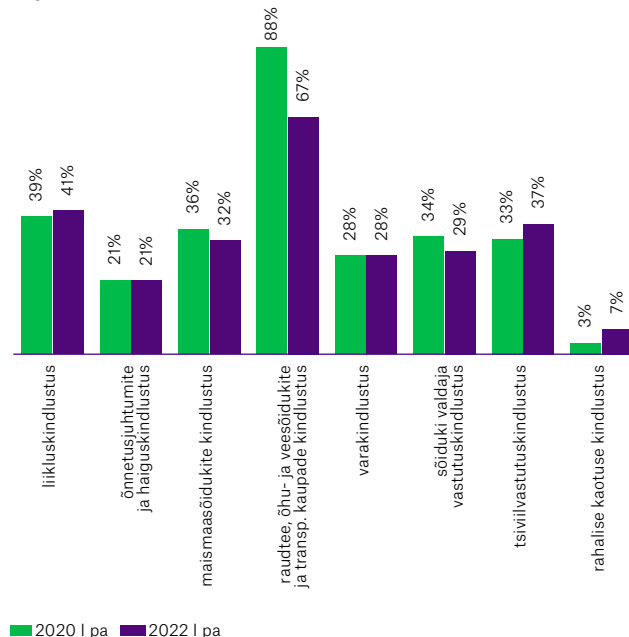
IIZI Kindlustusmaakler	28%
Marsh Kindlustusmaakler	18%
CHB Kindlustusmaakler	6%
UADBB Aon Baltic Eesti filiaal	6%
KindlustusEST Kindlustusmaakler	6%

Kliente: 371 732 vahendatud lepingut
 Teenuse maht: 2022. aasta I poolel vahendati kindlustusmaksed 96 miljoni euro väärtuses

Joonis 64. Kindlustusmaaklerite kaudu laekunud kindlustusmaksed kahjukindlustuse liikide kaupa mln eurodes

Joonis 65. Kindlustusmaaklerite kaudu vahendatud Eestis tegutsevate kindlustusseltside kindlustusmaksete osakaal

31 Lisaks kindlustusandjate lepingutele vahendasid maaklerid välismaiste edasikindlustusandjate lepinguid, mida sinne ülevaade ei hõlma. Nende kindlustusmaksete maht vähenes 2022. aasta esimesel poolel märgatavalt ja oli 50 013 eurot.

Kindlustusmaaklerid

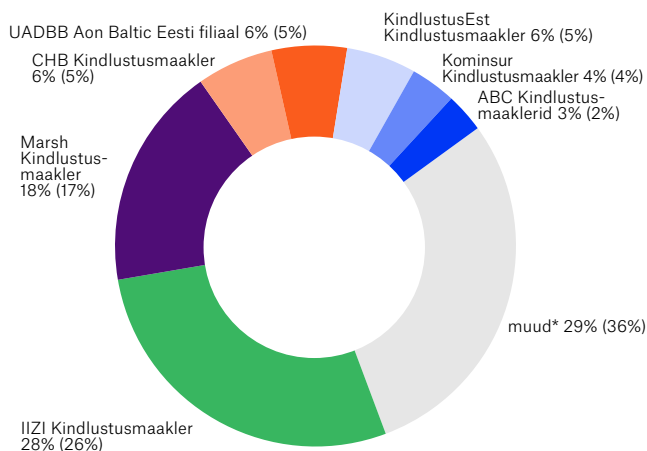
Kahjukindlustuslepinguid vahendasid 2022. aasta esimesel poolel 39 kindlustusmaaklerit. Samas jaguneb valdav osa turust väga väikese arvu maaklerite vahel: 71% kindlustusmaksetest vahendasid 7 maaklerit (joonis 66). 21 maaklerit olid alla 1% turuosaga.

Suurimate turuosadega olid maksete järgi IIZI Kindlustusmaakler (28%) ja Marsh Kindlustusmaakler (18%). Neile järgnesid CHB Kindlustusmaakler, UADBB Aon Baltic Eesti filiaal ja KindlustusEST Kindlustusmaakler (kõik 6% turuosaga).

Liikluskindlustuses, maismaasõidukite kindlustuses, varakindlustuses ja reisikindlustuses kuulus suurim osa vahendatud maksetest IIZI Kindlustusmaaklerile, vastavalt 52%, 36%, 22% ja 44%. Rahalise kaotuse kindlustuses oli suurim turuosa Marsh Kindlustusmaakleril, 90%. Raudtee, õhu- ja veesõidukite kindlustuses kuulus suurim turuosa, 26%, Kominsuur Kindlustusmaaklerile.

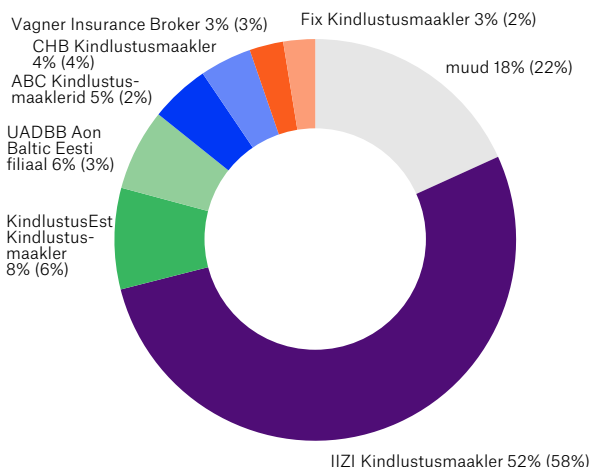
2022. aasta esimesel poolel said kahjukindlustusmaaklerid vahendustasusid 13,3 miljonit eurot (aasta varem 12,3 miljonit eurot). 91% vahendustasude summast teenisid 16 kindlustusmaaklerit 39st.

Joonis 66. Kindlustusmaaklerite turu jaotus kahju-kindlustuse maksete järgi 2022. aasta esimesel poolel (sulgudes 2021. aasta esimene pool)

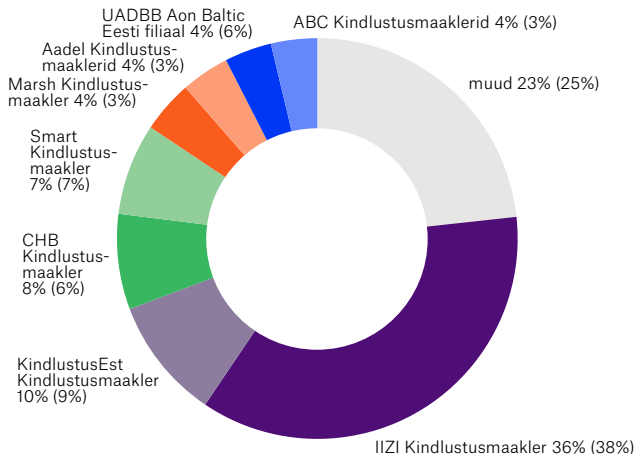

* Muude kahjukindlustust vahendavate kindlustusmaaklerite turuosad jagunevad järgmiselt: Vagner Insurance Broker AS 2,48%, Marine Insurance Services SIA Eesti filiaal 2,41%, AS Vandeni Kindlustusmaaklerid 2,40%, Aadel Kindlustusmaaklerid OÜ 2,38%, GrECo Specialty GmbH Eesti filiaal 2,37%, AS Smart Kindlustusmaakler 2,36%, Fix Kindlustusmaakler OÜ 2,09%, Optimal Kindlustusmaakler OÜ 1,60%, Coop Kindlustusmaakler AS 1,58%, NB Kindlustusmaakler OÜ 1,31%, Ultima Kindlustusmaakler OÜ 1,29%, OÜ Kindlustusmaakler Tiina Naur 0,97%, Pro Kindlustusmaakler OÜ 0,86%, UADBB MAI Baltics Eesti filiaal 0,77%, 1Kindlustusmaakler OÜ 0,49%, InPro Insurance Brokers OÜ 0,48%, OÜ Marks ja Partnerid Kindlustusmaaklerid 0,46%, Cachet Insurance Broker OÜ 0,37%, FS Kindlustusmaakler OÜ 0,30%, Lõuna Kindlustusmaakler OÜ 0,29%, Foxtall Kindlustusmaakler OÜ 0,29%, Avor Kindlustusmaakler OÜ 0,29%, Clemenc Kindlustusmaakler OÜ 0,20%, AVC Advisory Kindlustusmaakler OÜ 0,11%, Premium Kindlustusmaakler OÜ 0,09%, EURORISK Kindlustusmaakler OÜ 0,04%, Vector Kindlustusmaakler OÜ 0,03%, Northern1 Insurance Solutions Kindlustusmaakler OÜ 0,03%, Direct Kindlustusmaakler OÜ 0,03%, AID Kindlustusmaakler OÜ 0,03% Herrmann, Huebner & Partner Insurance Broker OÜ 0,02%, ja Allier Kindlustusmaakler OÜ 0,01%.

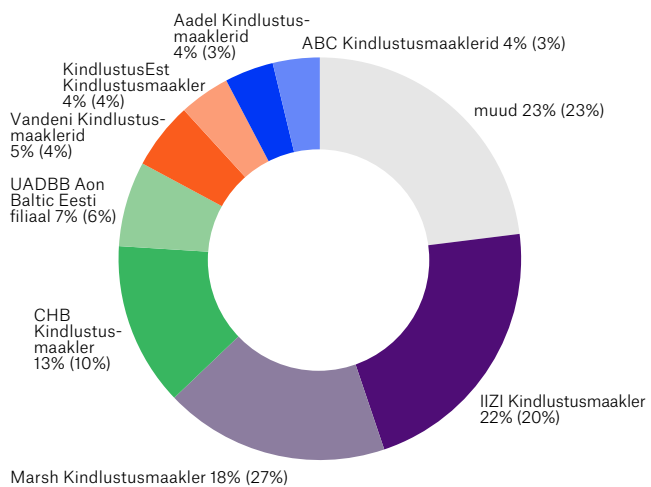
Joonis 67. Kindlustusmaaklerite turu jaotus liiklus-kindlustuses juuni 2022 seisuga (sulgudes juuni 2021)

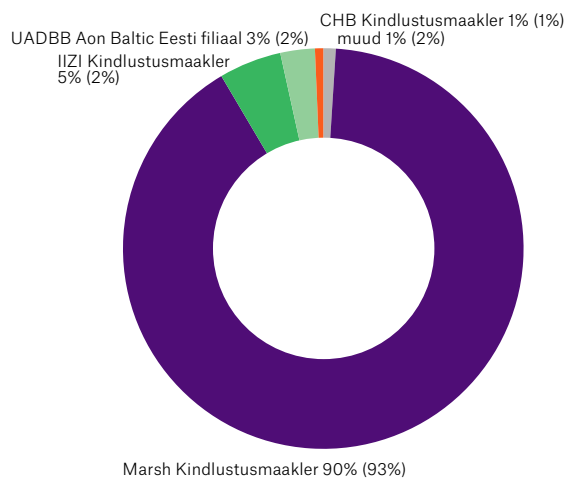
Joonis 68. Kindlustusmaaklerite turu jaotus maismaasõidukite kindlustuses juuni 2022 seisuga (sulgudes juuni 2021)

Joonis 69. Kindlustusmaaklerite turu jaotus varakindlustuses juuni 2022 seisuga (sulgudes juuni 2021)

Joonis 70. Kindlustusmaaklerite turu jaotus rahalise kaotuse kindlustuses juuni 2022 seisuga (sulgudes juuni 2021)

11. MAKSETEENUSED

2022. aasta esimesel poolel vahendasid makseasutused makseid 306 miljoni euro ulatuses (aasta varem 253 miljonit eurot). Kokku tehti 4,3 miljonit makset (aasta varem ka 4,3 miljonit makset) (joonis 71).

Maksete mahu järgi oli 2022. aasta esimesel poolel turuliidriks Maksekeskus (49% kõikidest maksetest). Talle järgnesid Ühisarveldused (23%) ja Crowdestate (9%).

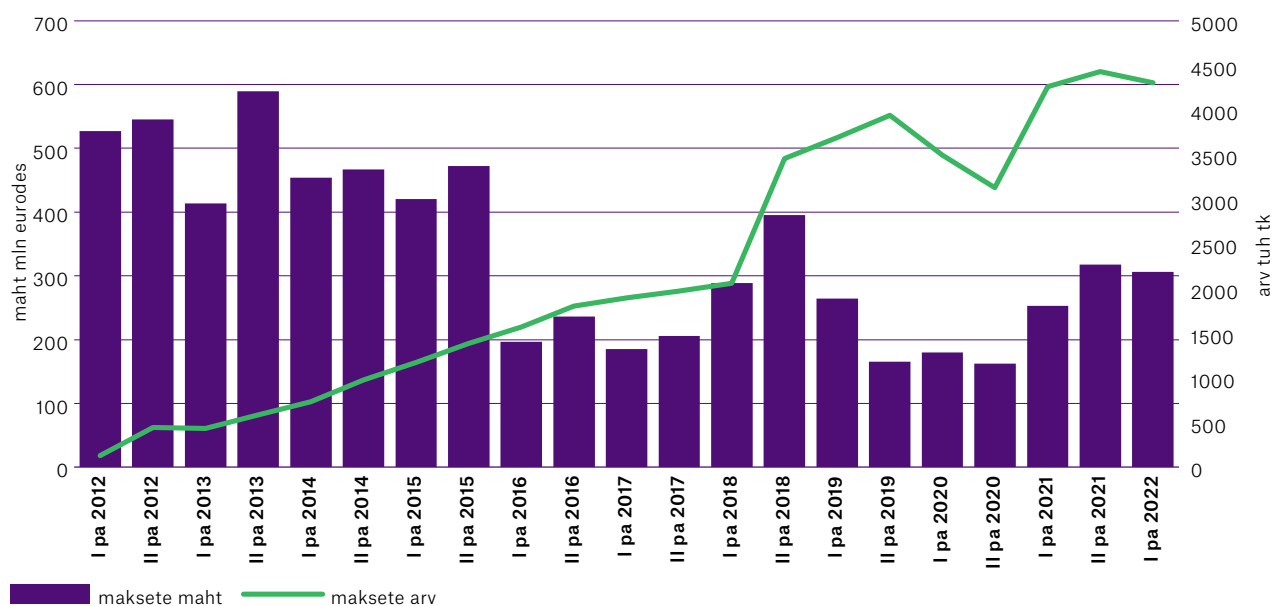
Ka maksete arvu poolest kuulus suurim turuosa Maksekeskusele, kes vahendas 76% kõigist maksetest (joonis 72).

Turujaotus maksete mahu järgi (neli suurimat turuosalist):

Maksekeskus	49%
Ühisarveldused	23%
Crowdestate	9%

Teenuse maht: maksete maht 306 miljonit eurot

Joonis 71. Makseasutuste poolaastane maksete maht ja arv

Joonis 72. Makseasutuste turu jaotus juuni 2022 seisuga (sulgudes juuni 2021)

